

Politikos, ekonomijos ir literatūros savaitinis laikraštis
ORGANAS LIETUVIŲ SOCIJALISTŲ PARTIJOS AMERIKOJE.

PREKIUOJA:

metams ,, 2.00
pusmečiui ,, 1.00

ADRESAS:

1418 So. 2-nd Street.
Philadelphia, Pa. U.S.A.

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER MAY 17, 1905, AT THE POST OFFICE AT PHILA. PA.

Nr. 3

Philadelphia, Pa. 25 Sausio (January) 1907 m.

Metai III.

DRAUGAI, SKAITYKIT IR PLATINKIT „KOVA“!

Daug prakišam per stoka taktikos.

TAKTIKA yra toks brangus dalykas darbininkų judėjime, kaip žmogaus kunui dvase. Yra tai toks socialisto-agitatoriaus privalumas, kad be jos (taktikos), 99-ios dalis darbo nueina už nieką.

Taktika yra tai mokėjimas apsieit su žmonėmis kitokių nuomonių, mokėjimas trumpai ir aiškiai perduot kitam savo pažvalgas ir pertikrint jį jose; yra tai sumanumas pergalet priešą jo paties ginklais ir pagaliaus jo nesužeidus; yra tai sugabumas prisitaikyti prie burio vilkų ir but nesudraskytu. Tankiai karės buna laimėjamos ne didžiumos žmonių spēka, bet taktika. Mokinčiausi vyrai, bet neturintieji taktikos, tampa apšvilpti ant pagrindų katedrose, o nemokantiems rašto oratoriams, bet išsilavinusiems taktikoje, tukstančiai žmonių ploja priemiesčiuose ant gatvių kampų.

Ypatingai reikalinga taktika socialistų oratoriams (praktikų sakytojams); nes per stoką taktikos prakiša ne tik tai patys oratoriai, bet ir visa toji idėja, kurią oratoriai bando į minios širdį įlepyt. Taktiškas oratorius per metus gali at-

vest tukstančius darbininkų prie susipratimo, o netaktiškas da užkirs kelią prie jo.

Mums užėjo ant mislies apie tą parašyt dėlto kad bėgy paskutinių šių savaitių gavome iš poros vietų sekančius pranešimus. Vienas ištikimas draugas rašo:

« Mūsų kuopa nuo 18 draugų susimązino iki 8. Priežastis tam – kalbos ir ginčai NN. (neminim pavardės) draugo apie tikėjimą ir kunigus. Jis sako, kad laisvamaniai ir socialistai – vienas ir tas pats, socialistas esąs bedievis; katalikas negališ but socialistu, teip kaip ir socialistas kataliku. Tą girdėdami, daugelis draugų, dievotesnių, atšalo nuo socializmo. Ir jeigu ilgiau NN. čionai pagyvės, tai gal kuopa visiškai pakriks....»

Tuom blogiau, kad NN. – inteligentas ir užima ne paskutinę vietą.

Iš kitur praneša teip:

« Čionai buvo prakalbos. Kalbėjo NN. kuopos draugai. Visų kalbos susirinkusiems patiko, tik tai dr-go NN. nepati

101202

ko. Jis mat pradėjo išjuokt tikėjimą, pavadino popiežių krodilium ir vampiru. Tamsesniams tas nepatiko ir pakilo murmėjimas ir kažikas iš sėdinių metė į kalbėtoją kiaušini.»

Tas kalbėtojas irgi iš inteligentų.

Ką tas reiškia? Suprantama, kad ir vienas ir kitas nepatikusieji oratoriai turėjo geriausius — auksinius norus, šviesiausius tikslus ir idealus bet... neturėjo taktikos. Kiti socialistai ateina į tamsią minią, prašneka į ją, ir minia juos supranta, pamyli ir ploja. Kodėl tieji nepatiko? Neturėjo taktikos. O jau tas, kas miniai nepatinka, negali atnešt naujos ir visam socializmui, — kadagi mes darbą turim su miniomis, o ne su pavieniais.

Šliuপিঁskasai radikalizmas giliai sugadino mūsų gabesniuosius imigrantus. Negalima tat jų kaltint. Reikia tik jiems pasistengt savo palinkimus atitaisyti, tapt tikrais, nuosekliais, pastoviais ir taktiškais socialistais ir revoliucionieriais. Tas duosis, jei tik bus noro.

Minia visuomēt mylēs tokį oratorių, kurs kalba apie tikrus darbininkų reikalus, apie reališkus gyvenimo dalykus, apie matomus, jaučiamus ir rankomis palytimus. Bet kaip tik oratorius pasileis į orą, minia jo nebesupras, dagi tamsesnėji dalis net stosis priešais.

Tikėjimas ir kunigija, yra du skirti dalykai. Kada oratorius kalba apie netikusį draugijos surėdymą, ir gyvais faktais nurodo, kad ir kunigai tą surėdymą, drauge su kapitalistais, paremia, — tai tada ir praščiausiai bei dievuočiausiai žmogelis tam įtikēs; nes prieš faktus negalēs atsispirt. Bet kaip tik oratorius ims niekīt žmogaus įtikėjimą į tą, kas amžiais buvo įkalta, — dangų, dievą, dušią ir tt., — tai jis atsistos į vietą kunigo. Abu kalbēs apie tą patį: vienas ginčys, kad tas yra, kitas — kad nėra. Vienok abu — kunigas ir socialistų oratorius, — ginčydamies apie nematomus daiktus, netures jokių patvirtinančių faktų, leis už dyką laiką ir gimdys tik miniose nekantrumą.

Todėl tikėjimu teneužiima mūsų oratoriai. Jeigu užsims dalykais nematomais, tai apleis matomus. Teatmena kiekvienas oratorius, kad užlipęs ant pagrindų jis kalbēs į tuos kurie da nesusipratē. Diskusijos apie tikėjimą geros tik tai tam tikruose moksliškuose pasišnekėjimuose, debatuose, kur dalyvaujantieji jau išsilavinę. Tegul pradeda nuo kuoprasčiausių žodžių, nuo smulkiausių reikalų; teatsineša ant pagrindų apsčiai pavyzdžių, anekdotų, priežodžių ir tt. Ir tik tai tada, kada jau išlaimēs simpatijas visos susirinkusios minios, jeigu matys reikalingu, teisitaria jai vieną kokį gilesnį principą. Tada minia bus žingeidi ir kitą sykį ateit, kad jai išaiškintų užduotą minklę.

Čia reikētų pripažīt tiesą p. Šernui, kurs nuolatos rodija sekt sykį išdirbtas gyvenimo formas. Bēda su p. Šernu tik tame, kad jis krupčioja tas formas platīt, gilīt ir geriau jās išdirbt, kaip mūsų pranokėjai dirbo. Mēs-gi socialistai turim platų lauką ir perpilniai sau darbui medegos. Sekdami išdirbtas taktikos formas, rausiamēs ir gilinamēs tolyn. Paimam kas gero iš senovēs, pritaikom jį prie šėdlieninio savo darbo ir grindžiam visai naują draugijai kelią. Ne karštumas mums

reikalingas, bet išmintis. Ir tie visi, kurie stoja į mūsų eiles kovot už lygybę ir teisybę, teatmena, kad tik tai išmintinga ir taktiška kova atneša brandžius vaisius. Mums reikia minios revoliucionizuot. Tas pasiseka, tik tai prie jų priėjus.

KOVA KLIASŲ.

(UŽBAIGA).

Ekonomiška kova. Darbininkai, norėdami iškovot sau geresnes darbo ir mokesčių sąlygas, susitinka su atsispyrimais išnaudotojų. Iš to tankiai užgimsta kova, kuri priima įvairius pavidalus. Dabar pakalbėsime apie tuos, ekonomiškos kovos pavidalus.

Streikas. Pramoninkas, pabrėžiantas bei meistras gyvena iš darbininkų triūso. Jeigu darbo davėjai nesutinka ant darbininkų paduotųjų išlygų, — k.t. ant sutrumpinimo darbo dienos, pakėlimo mokesčių, ar ko kito, — tai darbininkai gali juos priverst susitakītī tokiu būdu, kad perstoja jiems dirbt; ir nedirba iki toliai, pakol ant jų paduotųjų išlygų darbo davėjai nesutinka. Tokie darbininkų pametimai darbo, su tikslu iškovot sau geresnes sąlygas, vadinasi bedarbe arba *streiku*.

Pirm iškėlimo streiko darbininkai privalo gerai apsvarstyt, ar matosi išlaimėjimui proga, ar atsakantis laikas, ar istengs prieš pramoninkus atsilaukīt, ar ganėtinai turi pinigų pragyvenimui laike streiko, ar stipriai yra susiorganizavę, ar ne rasis tarpe jų išdavikai-streiklaužiai, ar kartais nesiranda tuomtarpu daug žmonių be darbo tose apielinkėse, kurie gatavi bus stot į darbą ant streikuojančių vietos. Dar iš anksto, besiruošiant eiti į streikus, reikia rinkt duokles į *streikų sądėlį* (fondą), arba kiteip vadinamą *sądėlį paspirties*, iš kurio laike streikų dalinasi pašalpa streikuojantiems darbininkams ir jų šeimynoms. Streikas reikia pradēt gerai apsvarsčius ir visiškai pametant darbą.

Streikas gali būt *dalinis* arba *visuotinas*. Jeigu sustreikuoja darbininkai vienoje arba keliose darbavietėse, tai toksai streikas vadinasi *daliniu*. Jeigu gi streikuoja darbininkai čielomis srytimis ir net kraštais, tai toks streikas vadinasi *visuotinu* arba *generališku* streiku. Vietoje generališko streiko kartais būva iššaukinėjamas streikas *laipsniškas*; tokiame atvėjuje pirmiaus sustreikuoja darbininkai vienoje dirbtuvėj, iki išlaimēja; paskui kitoj — to paties pabrinko, trečioj, ketvirtoj ir tt.; o tie, kurie dirba, streikuojančiuosius paremia. Kokio iš aukščiau minētų streikų reikia imties, tas priguli nuo vietinių aplinkybių esančių imtame pabrūke.

Toliaus, streikas gali būt *užkabinamasis* arba *apsiginamasis*. Užkabinamuoju streikas vadinasi tada, kada darbininkai stato savo darbo davėjams naujus reikalavimus. Apsiginamasis streikas būva toks, kada darbininkai nieko naujo nereikalauja, tik tai pakīla apgintų savo ikšiolines darbo bei mokesčių sąlygas, kurias jiems pramoninkai kēsinasī pablogīt; arba apgindami pabrūkų sąjungas, prie kurių jiems pabrūkantai neleidžia prigulēt ir tokiu būdu nori jās išnaikīt; arba užtardami už neteisingai nuskriaustą ar prašalintą iš pabrūko savo draugą, ir t. p.

Boikotas. Darbininkai, kurie pardavinēja pramoninkams savo triūsa, jie yra podraug sunaudotojais visų savo išdirbinių, kuriuos paskui turi nuo pramoninkų atpirt. Taigi jie (darbininkai) turi ir kitą dar ginklą priešais pramoninkus: jie gali paliaut pirkę nuo jų savo išdirbinius. Toks kovos būdas vadinasi *boikotas*. Vardas to kovos būdo yra kilęs nuo tulo Irlandijos žemvaldžio, kapitano Boikot, kurs buvo igijęs tokią didelę neapykantą nuo visų apielinkėse gyventojų, už besažiniškus išnaudojimus, kad sykį prasidėjo su juom įdomi kova: visos apygardos gyventojai nustojo eit pas jį ant darbo, nieks nieko nenorėjo jam parduot nē nuo jo pirt, nieks

nenorėjo pagaliaus nė vandens jam paduoti, nė žodžio pratart, — žodžiu, visi nuo jo šalinosi kaip nuo maro ligu užsikrėtusio. Tai gi, kaip tiktai koksai pramoninkas ima nežmoniškai išnaudot savo darbininkus, arba nedorai pasielgia, tai darbininkai susitaria jam aplaužyt ragus tokiu būdu, kad visi nustoja pirkt jo fabriko išdirbinius. Žinoma, toks kovos būdas nevisur galimas pritaikyt. Pavyzdin, negalima boikotuot kanuolių pabirkantą, nes darbininkai kanuolių neperka; bet labai pasekmingai galima suboikotuot duonkepį, bravarninką, viešbutninką, barzdaskutį, rūbsiuvi, kurpių ir t. p.

Blokada. Yra tai sujungimas dalinio streiko su boikotu. Jeigu darbininkai sustreikuoja vienoje dirbtuvėj ir išėina jieškoties darbo kitur, tai joks kitas darbininkas į pleistą dirbtuvę neina. Tas ir vadinasi *blokada*, o tokia dirbtuvė vadinasi užblokuota.

Lokautas. Tas gali kilt iš apsiginamojo streiko. Jeigu pramoninkai ima ir susitaria pasiūlyt visiems darbininkams tokias sąlygas, ant kurių darbininkai nesutinka, ir jeigu iš tos priežasties visus darbininkus nuo darbo atšalina, tai čia jau vadinasi streikuoja pabirkantai prieš darbininkus, ir toks jų žingsnis vadinasi *lokautu*. Metuose 1899 buvo toksai visuotinas lokautas Danijoje; jis tęsėsi kelis mėnesius ir pasibaigė darbininkų laimėjimu, kurie apginiavo savo sąjungas. Pasitaiko kartais, kad pabirkantai padaro tokį lokautą kaip pabaudimą už šventimą 1-mos gegužio ir uždaro pabirkus 8-ioms arba 14-kai dienų.

Pabrikų sąjungos. Jeigu darbininkai nori laimėt tokias ekonomiškas kovas, tai jie turi susijungt. Be susijungimų negalima tikėtis pergalėjimo, Jeigu pabrikų sąjungos stiprios, tai darbininkai tankiai ir be kovos įvykdo savo norus, nes tuomet pramoninkai jų bijosi. Šėdieną pabrikų sąjungos daug reikalingesnės, negu tat seniaus; kada gi dabar jau ir pramoninkai pradėjo jungties prieš darbininkus, įkurdami tokius susivienijimus, vadinamus *karteliomis*. Iš kitos pusės, jeigu darbininkai nori, kad jų iškovotų tiesų nebeišplėstų vėla, tai turi užlaikyt galingas pabrikų sąjungas, idant jų pramoninkai visuomet bijotųsi. Tos sąjungos privalo visuomet sergėti, idant pramoninkai nelaužytų sykį padarytųjų sąkalbų ir nevaržytų darbininkams sąlygų mažindami mokesčius.

Politiška kova. Norėdami darbininkai turėt įtekmt ant įstatymdavystės ir ant išpildymo įstatymų, veda jie ir politišką kovą. Ji išsireiškia tame, kad liaudė vėšai išreiškia savo valią ir geismus, ir tokiu būdu priverčia valdančiuosius sluogsnius taikinties su darbininkų reikalavimais ir reikalais. Darbininkai išreiškia savo valią su pagalba *minios susirinkimų* (mass-meetings), kuriose sutaíso ir užgria *rezolucijas* (nutarimus), kuriose būva išreikšti jų reikalavimai; teipgi itaiso teip vadinamas *demonstracijas*, kurios atsibūva tankiai pavidale viešų vaikščiojimų gatvėmis, į minias susitelkusių žmonių. Tikslas tokių susirinkimų arba ir demonstracijų būna — arba paremt kokius naudingus liaudėi įstatymus, arba pasipriešit pasikėšinimams ant liaudės reikalų ir tiesų.

Aštriausis įrankis tokios politiškos kovos yra teip vadinamas *visuotinas* arba *generališkas streikas*. Su pagalba tokio generališko streiko, Belgijos darbininkai iškovojo sau rinkimų tiesas. Idant laimėti visuotiną streiką, reikia labai stipraus darbininkų susivienijimo. Tuose kraštuose, kur darbininkai jau turi iškovotas rinkimų tiesas, labai pasekmingas politiškos kovos būdas yra *kova balsavimų* (ballot). Atiduodami savo balsus už socialistų kandidatus, darbininkai išreiškia stipriausį savo pasiryžimą ir supratimą savo reikalų.

Po rinkimų politiška kova persikelia į *parlamentą* (Amerikoje: kongresą). Čionai socialistų pasiuntiniai stengiasi pervest tokius įstatymus, kurie prielankūs darbo žmonių reikalams, o priešinasi tokiems įstatymams, kurie darbininkams kenksmingi. Taipjau ir gubernijų seimuose bei valsčių sueigose, — žodžiu visokiose įstatymdavystės įstaigose, kur tiktai socialistai įžengia, visur jie veda

kovą už proletarijato tiesas ir reikalus.

Tai gi, kaip ekonomiškoje kovoje neišvengtinais reikalingos pabrikų sąjungos, teipat politiškoje kovoje neišvengtinis yra *politiškos sąjungos*. Be politišku sąjungų negalima vest nuolatinę ir nuoseklią politišką kovą.

Darbininkų spauda. Kaip politiškoje teip ir ekonomiškoje kovoje kliasų, galingas darbininkų ginklas — socialistiški laikraščiai. Viešame gyvenime spauda turi milžinišką reikšmę: ji veda ir valdo žmonių nuomones. Buržujinė spauda visuomet eina prieš darbininkus ir vis kreipia visuomenės nuomonę eit priešais socializmą; tame ji naudojasi net ir melagystėmis bei šmeižimais. Darbininkų gi spauda turi uždavinį — valyt užnuodytą žmonių sąmonę, atitaisyt melus, atremt užpuldinėjimus ir šmeižimus; atidengt prievartas, kovot prieš neteisybę, apšviet liaudę apie jos tiesas ir kliasinius reikalus. Socialistų spauda yra vienu iš galingiausių įrankių palaikymui ir sustiprinimui darbininkų solidariškumo (sąlydos) bei platinimui teisingo apšvietimo. Dėlto tai visų šalių darbininkai su didžiausiu pasišventimu savo spaudą remia.

Socialistų taktika. Dabar jau, nors paviršium, dažinojom, kokiais įrankiais socializmas naudojasi kovoje su šėdieniniu kapitalizmu surėdymu. Tuos įrankius socialistai panaudoja sulyg reikalo ir apystovų. Visų įrankių sykiu vartot negalima, teip kaip ne visuomet galima vienkart kovot už visus mūsų programo punktus. Mokėjimas vest kovą, pasinaudojimas iš pasitaikiusios progos, parinkimas atsakančiausio kovoje įnagio, išstūmimas ant pirmos vietos tų reikalavimų kurie lengviau duodasi toje valandoj igyt, — tas sumanumas vadinasi *taktika*. Iš atžvilgio ant taktikos, socialistai kovoja tai kartais už vienus, tai kartais už kitus savo reikalavimus su didesniu pasiryžimu; bet jie niekadus neužmiršta ir apie visą savo programą. Ir ot tame tai ir skiriasi taktika socialistų nuo taktikos buržujinių šalininkysčių, — socialistai niekadus nesitiki, kad įgijus vieną ar kitą reikalavimą, jau reikia sustot dirbus. Ne, socialistų idealai tiktai tada įsikūnys, kada darbo žmonių reikalavimai bus užganėditi, kokie tiktai yra socialistų programe! Pagaliaus nors ir viena kokia dalis socialistų programo įvyktų, vis da socialistai nepasikakis, iki visas programos išsipildys. Visi socialistų programo punktai ankščiau rišasi viens su kitu, savitarpiai dasipildo ir vienkart veda draugiją prie sutvėrimo naujos, laisvos tvarkos, kuri užžydės ant griuvėsių šėdieninio kliasų surėdymo. Niekuomet socialistai to nenuleidžia iš akių. Dėlto jie ir negali niekadus iškrypt iš kelio, iš kelio kovos kliasų, kuriuomi jie eina kantriai, nuosekliai ir pastoviai į savo tikslą. Ir tuom keliu prieis prie pergalės!

Pagal lenkišką sutaíso

J. O. Sirvydas.

IŠ SOCIJALIZMO ISTORIJOS.

PIRMOSIOS SOCIJALIZMO DIENOS PRANCUZIJOJE.

Saint Simon. Ankstybojo socializmo įkurėjan išauklėti buvo po įtekme švelniųjų nuomonių, kurios duravo pirmosiose Prancuzijos revoliucijose, pradėdant nuo 1789 metų. Jie perdaug buvo įsitikėję į tą, kad žmonija pati per savę einanti pirmyn ir tobulinanti; jie menkai da žinojo apie tikruosius draugijinės evoliucijos įstatymus, — trumpai sakant, jie da neužtektinai buvo suradę tąs gyvenimo ypatybes, — kovą už būvį, — kuriąs vėliau labai aiškiai išguldė mokslinčius Darvinas. Tąs klaidas turėjo ne tiktai pirmesniejie socialistai, bet ir visi dideli mislinėiai, kurie tuose laikuose gyveno.

Grapas Henri de Saint-Simon, įkurėjas socializmo Prancuzi-

joje, gimė Paryžiuje, 1760 metuose. Jis prigulėjo prie jauniausios šakos garsingųjų kunigaikščių, tą patį vardą kadaisiai turėjusių. Jis mokinosi po vadovystę garsingo mokslinčiaus d'Alembert. Turėdamas da tik devynioliką metų amžiaus, jis įstojo į liuosnorių revoliucionierių eiles ir nukeliavo Amerikon, padėtu kovot tenykštėms kolonijoms, kurios tuomet buvo pakėlę maištą prieš Anglijos valdžią.

Nuo pat savo jaunystės Saint-Simon (ištark: Sen-Simon) turėjo kiltus palinkimus. Jo tarnui buvo prisakyta, kad prižadindamas jį iš miego, duotų šiokią paraginimą: „Atmink, pone, kad tu turi atlikti didelius darbus“. Sako, kad sykį sapne pasirodė jaunam grafiui jo pratėvis Charlemagne ir pranašavo jam garsingą ateitį. Tarpe ankstyvųjų jo projektų buvo — sujungimas kanalu Atlančio ir tykiojo okeanų, ir iškasimas kanalo nuo Madrido iki jurių.

Prancuzijos revoliucijoje jis lošė ne svarbią rolę, tuomet tarpu jis buvo užsiėmęs susikrovimu nedidelės mantos, — ne dėl savęs, kaip jį sakė, bet įvykdymui savo būsenčių užmanimų. Sekdamas savo užsibrėžtą plianą, veik iki 40 metų savo amžiaus jis perėjo įvairius kursus mokslo ir patyrimų, su tikslu išplėtot ir apšviest savo pažvalgas ant draugijos gyvenimo. Vienu iš tokių patyrimų buvo nelaimingas apsivedimas, kuris vos tik metus tedūraves tapo pertrauktas, sutikęs abiems pusėms. Kita pasekmė jo ištyrinėjimų buvo ta, kad pasijuto įkritęs į skurdą, kuriame veik ir perleido visą savo garsų gyvenimą.

Pirmiausias iš jo skaitlingų raštų, „*Lettres d'un Habitant de Geneve*“, (Ženevos gyventojams laišakai), pasirodė 1803 m.; bet ankstyvesni jojo rašai daugiausiai buvo moksliški ir politiški. Tiktaim metuose 1817 jis pradėjo skelbt socialistiškas pažvalgas, išleistame savo traktate „*L'Industrie*“ (Išdarbystė). Toliaus jis ėmė plėtot tās savo pažvalgas šiuose raštuose: „*L'Organisateur*“ (1819), „*Du Systēme industriel*“ (1821), „*Catēchisme des Industriels*“ (1823). Paskutinis ir svarbiausias jo pažvalgų išdėstymas išsivystė veikalė „*Nouveau Christianisme*“ (Naujoji krikščionija), išėjusiam 1825.

Per daugelį metų iki savo myriui (1825), Saint-Simon panešė daug visokių didelių nelaimių. Jis dirbo sunkius darbus už 40 svarų sterlingų (apie 200 dol.) per metus; gyveno ant pašalpos nuo savo buvusiojo tarno; ant galo pradėjo gaut trupinėlius, pavidale pensijos, nuo savo giminių. Metuose 1823 bandė sau galą nusimnime pasidaryt. Prieš pat tik myrį susilaukė keleto širdingų draugų, kurie jį sušėlpė.

Kaipo mislinčius, Saint-Simon neturėjo nuoseklumo, aiškumo ir pastovios stiprybės. Jo rašymai daugiausiai būdavo paremti ant keleto idėjų, kurias nuolatos atkartodavo. Bet jo veiksmai visuomet buvo būklūs ir įdomūs; neužginamas faktas, vienok, kad jis paliko didelę įtekme ant naujosios gadyinės protavimų, kaip istoriškas įkūrėjas socializmo Prancuzijoje, teip išradėjas naujųjų filozofijos sriovių, kurios paskiaus išsidirbo į teip vadinamą „Comtizmą“ (Augusto Comtes filozofiją).

Nesigilindami į jo socialistiškų pažvalgų išgalius, kurie mus čionai neapeina, mes randame, kad Saint-Simon, protavo apie pertaisymą draugijos labai paprastai. Juo nuomonės pasisėmė sau įturį iš prancūzų revoliucijos, iš baudžiančių ir kareiviškos sistemos, kuri tuolaik Prancuzijoje da tebebuvo. Revoliucija buvo atgabususi viską griauinantį laisvanizmą; todėl Saint-Simon ėjo jam priešais ir tvirtino, kad draugija reikia negriaut, bet reorganizuot (pertaisyt). Kad jis nemėgo revoliucijinio kelio pertaisymui draugijos, tai jau paliūdija ir jo atsišaukimas pas karalių Lindviką XVIII., prašant kad tas įstatymų keliais įvestų naują tvarką. Jis reikalavo, kad draugiją pavestų valdžiai tam tikrų, išdarbystėse išrinktų vadų. Vieton viduramžinės bažnyčios, dvasiški draugijos reikalai turi būt pavesti mokslinčiams. Viskas, ko norėjo Saint-Simon, tai įsteigimo išdarbystinės valstybės, kurią valdytų naujosios gadyinės mokslas.

Tie žmonės privalo valdyt draugiją, kurie geriau moka ją organizuot ant išdarbystės laukų.

Draugijos tikslas yra pagamint kuodaugiausiai naudingų gyvenimui daiktų; galutinis tikslas draugijinio veiklumo yra „susivienyt ir isnaudot žemės kamuoli“. Saint-Simon nepažįsta da tojo skirtumo tarpe darbo ir kapitalo, kurį teip aiškiai iškėlė aikštėn vėlesniejie socialistai. Vienok jis stigavoja jau, kad išdarbystes reikia pavest tam tikriems vadams, kurie teip turi jas valdyt, kad būtų iš to nauda ne pavieniams, bet visai draugijai. Vėliaus jis įsigilina labiaus į biedniokų padėjimą, ir toji jo atyda labiausiai atspindžia jo didžiausiam rašte „*Naujoji krikščionija*“, kur vargdieniai tampa patim centru jo mokslo, ir priima tikybos pavidalą. Išplėtojimas jo moksle tokių tikėjimiškų linkmių, privedė jį galutinai susibart su Comte.

Pirm atspauzdinimo jo rašto „*Nouveau Christianisme*“ Saint-Simon n elabai interesavosi mokslu apie tikėjimą. Bet čia jau jis pradeda nuo įtikėjimo į dievą, ir jo protavimuose išsidirba tikslas, kad, sutrumpint (suprastint) krikščionybę į paprasčiausius ir rimtus gaivalus. Tą norėdamas padaryt, jis imasi valyt tikėjimą nuo dogmų (įtikėjimų, padavimų) ir kitokių prielipų, kuriomis buvo apaugę aplinkui kaip katalikų tikėjimas teip ir protestonų; jis būkliai ir akiliai tikėjimų klaidas sukritikuoja. Jis tveria naują tikėjimą, kuris turi rymot ant tyriausios doros pamatų; krikščionybė turi būt šventai užlaikomos dieviškos tiesos, sulyg kurių žmogus prie žmogaus turi atsinešt kaipo broliai. Išreikšdamas tās savo mintis paprastais žodžiais, Saint-Simon šiaip apiepiešia savo skelbiamą naują krikščionybę: „Visa draugija privalo smelktis prie pagerinimo vargingųjų žmonių būvio — dvasiško ir kasdieninio; ir eidama draugija prie to tikslo, turi teip susitvarkyt, kad kuogreičiausiai savo užsivadavinius atsiektų“. Šitos pažvalgos tapo šauksmažodžiu visų Saint-Simono pasekėjų; ant jų programo stovėjo lygiomis tikėjimas ir draugijinės reformos.

(Toliaus bus).

Amerikos darbininku reikalai ateinančiame tarptautiškame kongrese.

PAŽVELGUS į Amerikos socialistų partijų reikalus, matosi, kad ateinančiame tarptautiškame kongrese iškils du svarbiausi klausimai: sątikiai politišku partijų su smulkomis amatinėmis sąjungoms ir ateivystė bei išėivystė.

Amatinės sąjungos Amerikoje lošia darbininkų judėjime labai įžymią rolę, didesnę negu kokiame kitam krašte pasaulio. Todėl Amerikos socialistai turi parankesnę progą prisižiūrēt į pobūdžius, linkmes ir įtekme judėjimo amatinėjų sąjungų, negu draugai užsieniuose. Iš kitos pusės, neperdėsim sakydami, jog pažingėjimas socialistų judėjimo čionai visapusiškai priguli nuo teisingo išrišimo klausimų apie mūsų sątikius su amatinėmis sąjungoms ir nuo išmintingos bei tikros politikos linkui 2-3 milijonų darbininkų Amerikoje, susivienijusių į amatinės sąjungas.

Nutarimai kongreso 1896 m. apie amat. sąjungas. Londono kongresas, 1896, nutarė apie amatinės sąjungas:

„Amatinėjų sąjungų judėjimas yra neišvengtinu apsireiškimu, jis stengiasi atsispirit stambesnei galybei kapitalistų ir tuomi pagerint savo dabartines sąlygas. Be amatinėjų sąjungų nėra trumpesnės darbo dienos ir pragyvenimui algų. Bet tokia (sąjungų) ekonomiškoji kova neišnaikys išnaudojimų, ji tiktai atmuš jų smūgius. Išnaudojimas darbininkų kliausias tiktai tada bus išnaikintas, kada draugija paims į savo rankas valdžią ant visų išdarbystėse įrankių, teipgi žemę ir persikilnojimo būdus. Tas įvyks tiktai per įstaty-

miškas priemonės, ir idant tas priemonės apturėt, darbininkų klias turi tapt valdančiąja politiška spēka. Bet tokią spēką igijama tiktai tada, kada minios susiorganizavę kovoja už jas. Taigi amatinės sąjungos ir padaro tą organizuotą spēką, dėl to tikslo jos ir organizuojasi.

Susijungimas darbininkų kliasos yra nepilnas ir neatsakantis, jeigu jis yra tiktai politiškas. Bet ir ekonomiškai darbininkų susijungimai mažą turi vertę, jeigu jie neturi politiškojo veiklumo. Jeigu darbininkai ką iškovoja nuo savo išnaudotojų, tai jie turi įstatymiškai tuos savo kovos vaisius supamatuot, idant nieks nuo jų vėla to neatimtu. Atsitinka ir teip, kad darbininkai šį-tą iškariauna ir įstatymiškais keliais; tada, vėla, neberekalinga esti amatinų sąjungų kova.

Atsižvelgiant todėl į panašius nutarimus Briusselio ir Zuricho kongresų, šis kongresas apskelbia, kad darbininkų susijungimai į amatinės sąjungas yra pirmų-pirmiausių reikalas, idant galėtų darbininkai susijungę kovot už savo tolesnę emansipaciją (išsilaisvinimą); ir todėl mano, kad visi darbininkai privalo jungtis ir išliuosuoti darbą iš-po kapitalizmo jungo, susivienydam į savo amatų sąjungas.

Amatų sąjungos, idant jos būtų atsakančios, turi organizuotis į vieną vyriausią sąjungą kiekviename krašte; negeistini skirstymais į smulkias, lenktyniuojančias sąjungas.

Nėgi politiškos darbininkų pažvalgos neprivalo jų atbaidyt nuo lauko ekonomiškosios kovos. Iš antros pusės, pareiga yra visų susipratusių proletarų mokyt savo draugus, darbo organizacijos, socializmo mokslo?.

Ateivystės klausimas. Stovenė socialistų partijų, linkui darbininkų ateivystės, teipgi yra labai svarbum daiktu šio krašto socialistams. Tas klausimas buvo apsvarstytas pastarame Tarptautiškaime Socialistų Kongrese, laikytame Amsterdame, ir net dvi rezoliucijos (nutarimai) buvo įnešta: vieną rezoliuciją įnešė tamtiksliai išrinktas komitetas, o kitą priteikė tuli atskiri pasiuntiniai iš Uliandijos, Austrijos ir Amerikos. Iš to iškilo diskusijos, abi rezoliuciji rado kongrese sau parėmėjų ir priešų; ant galo, ant įnešimo Keir Hardie (Anglijos pasiuntinio), abidvi rezoliuciji tapo atidėti į šalį, pasirėmiant ant to, kad reikia dar duot socialistų partijoms tą klausimą plačiai ir nuodugnai ištyrinėt.

Mūsų partija (Amerikos „Socialist Party“), niekadodas da to klausimo pilnai nesiėmė spręst. Atstovams, siųstiems Amsterdamo kongresan, buvo pavesta ir įgaliota tame klausime išreikšt savo ypatingą nuomonę; ir kada tapo įnešti, viršui minėti dvi rezoliuciji, tai amerikiečių atstovų nuomonės išskydo. Trijs drgg.: Lee, Schueter ir Hillquit įnešė prie komiteto rezoliucijos priedą, bet kitai Amerikos atstovai tam pasipriešino.

Komiteto rezoliucija buvo sekanti:

Komiteto rezoliucija. (Versta iš prancūziškos). „Kongresas apskelbia, kad darbininkai ateiviai yra aukos kapitalizmo tvarkos, kuri tankiai priverčia darbininkus apleist savo tėvynę ir jieškot geresnio duonos kėsnio bei laisvesnio gyvenimo;

Ir nors ateiviai darbininkai tankiai būva panaudojami laužymui streikų, užėmimui streikuojamų vietų, — kuriose kartkarčiais atsitinka net kruvini susirėmimai tarpe įvairių tautysčių darbininkų;

Vienok kongresas papeikia visas įstatymiškas priemones dėlei suvaržymo ateivystės.

Jis nurodo reikalingumą apšvietimo darbininkų ir atidarimo jiems akių ant melagingų kapitalizmo vilionių.

Jis išreiškia nuomonę, kad po įtekme socialistų propagandos ir darbininkų vienijimosi, ateiviai po tūlo laiko prisiglaus į eiles organizuotų darbininkų ant vietos ir reikalau sykiu didesnių algų.

Kongresas, tarp ko kito, apskelbia, jog geistina būtų, kad socialistų atstovai parlamentuose reikalautų nuo vietinių valdžių

teisingo pasielgimo su ateiviais ir prašalintų urėdninkų prievartas, kurios randasi ant rubežių; teipgi kad būtų išleisti įstatymai, kurie palengvintų ateiviams greitai igyt visas pilietiškas ir politiškas, naujame krašte tiesas; ir kad darbininkai, sugrižę į savo prigimtą kraštą, atgautų tuojaus savo pirmiau turėtas tiesas; kad visos valstybės susitartų duot darbininkams vienodas ukėsystės tiesas.

Kongresas paskatina socialistų partijas ir darbo sąjungas, kad labiau pasistengtų, negu ikišioliai, išplatint propagandą apie darbininkų susivienijimus ir tarptautišką solidariskumą (sąlydą)?.

Amerikos atstovų įneštas priedas. „Kongresas, pripažindamas pavojų koks gali iškilti nuo atkeliavimo svetimšalių darbininkų, — iš to atžvilgio, kad jie gali numaziēt vietiniams darbininkams algas, stot už streiklaužius ir kartais iššaukt net kruvinius susirėmimus,

„ Apskelbia, kad po įtekme socialistų ir amatinų sąjungų agitacijos, ateiviai darbininkai su laiku susivienys su vietinių darbininkų sąjungomis ir reikalau sau tokių pat mokesčių, kaip ir anie.

„ Taigi kongresas papeikia visas įstatymus, kuriais valdžios bando sustabdyt ateivystę; nes darbininkai ne iš gero keliauja, bet iš sunkių savo šalise sąlygų.

„ Toliaus, kongresas apsvarstęs, kad kapitalistai tankiai gabeina į savo kraštus atsilikusios padermės žmones (tokius, kaip azijiečiai ir Aprikos kūliai), — su tikslu susitaisyt armijas pigių darbininkų ir nutrenkt algas vietiniams darbininkams; ir kadagi tie igabentieji tamsūs žmonės mielai parsiduoda išnaudojimui, gyvena plonai apdengtoje vergijoje, taigi socialdemokratija

„ Apskelbia, kad ji visokiais būdais kovos prieš tokius, darbo organizacijų laužimo metodus; gins būvį darbininkų kliasos, nes tik tokiu būdu greičiau bus sulauktas įsikūnijimas socializmo?.

* * *

Privezdamas aukščiau einančius, Tarptautiškojo Socialistų Kongreso nutarimus apie darbininkų amatinės sąjungas, drg. Morris Hillquit, — „Socialist Party“ jos atstovas Tarp. Soc. Biure. — šiaip sako:

„ Reikia įsidėmēt, kad čionai einasi apie labai stambų klausimą — būtent, apie mūsų stovenę linkui įvežamų Amerikon pigių darbo rankų. Suprantama, kad tarptautiškasis socializmo judėjimas liepia mus maloniai priimt svetimšalius darbininkus, pasielgt su jais broliška ir plačiai atidaryt jiems mūsų amatinų sąjungų duris. Bet ar galime mes, kaip socialistai, apkęst kapitalistų bandymus, kurie pramanytais būdais vilioja iš svetimų kraštų tamsius darbininkus, žinodami, kad jie labai pigiai dirba? Ar galima pagirt tokius nedorus sumanimus, kurie kėsina nupuldīt vietinių darbininkų algas ir pagamint armijas streiklaužių? Ar mes pagirsim, ar papeiksim čionykščius įstatymus, kuriais bandoma neįleist Amerikon kyniečių bei kontraktais nusamdytųjų darbininkų? Štai tie klausimai visai prieky atsistojo, ir nuo jų išrišimo mūsų partija nebegali ilgiau išsisukt. Kaip tie klausimai, teip ir klausimas mūsų sątikų su amatinėmis sąjungoms, turės būt šimet išrišti?.

* * *

Męs gi, lietuviai darbininkai, vargiai paduosim kokius savo reikalavimus kongresui. Politiški ir ekonomiškai vietiniai mūsų reikalai rišasi su reikalais Amerikos darbininkų. Taigi jų atstovas apgis ir mūsų tiesas. Apie reikalus Lietuvos proletarijato — ne mums spręst, ten yra mūsų broliška partija, — Partija Lietuvos Socialdemokratų. Ar ji dalyvaus kongrese, tuomtarpu nieko nežinom. Bet, ar ji dalyvaus, ar ne, — reikalai nuo to Lietuvoje nepa siblogis, nę pasigeris; todėl, nę viename atvėjuje mes ten nieko pridēt irgi negalim.

Mums čionai reikalinga organizuotis ant tarptautiškojo socializmo pamatų, šviestis ir visuomet stovēt ant kovos lauko sykiu su tos šalies darbininkais, kurioje mes gyvename. Lavinkim save, kad

kiekvienas taptumėm socialistu ir revoliucionierium; nes nežinome tos dienos, kada išmuš ir čia Amerikoje baisios revoliucijos valanda. Visi prie jos ruošiasi, ruoškimės ir mes!..

IS DARBŲ LAUKO.

Chicagos lietuviai statėjai. Da pirmą sykį Amerikos lietuvių darbininkų istorijoje, pradėjo jungties lietuviai statėjai (zeceriai). Neseniai (S. XII. 06.) p. Olševskio spaustuvės statėjai padavė savo darbo davėjui šokių reikalavimus:

Maximum:

1. Darbo valandų per savaitę turi būti 48 (ligšiol buvo dirbama 55 val.)

Minimum:

2. Jeigu norima, kad darbininkas (zeceris) dirbtų viršaus paskirtų valandų — turi būti jam apmokama \$1.00 extra apart valandinių mokesčių.

3. Mokestis statėjams, dirbantiems savaitę apmokėjimu, su lyg statėjų sąjungos, turėtų būti 20.00 savaitei dieniui, ir 22.50 naktiniui darbu. (Darbo laikas abėjuose atvejuose būna 48 val. savaitę.) Mes, matydami, negalime susilyginti niekame su kitataučiais, k. t.: nė reikalinguose spaudinių apmokėjimuose, nė laikraščio prenumeratorių skaičiumi, statome savo minimum 16.50 savaitę, 48 val. darbu.

4. Darbas dirbamas viršaus paskirtų valandų turi būti apmokamas 25% extra.

5. Akordinis arba užduodamasai darbas turi būti apskaitomas raidėnais (ne emsais kaip ligšiol buvo), t. y. kiek eilutėn abėcėlės raidžių telpa, paveizdan:

abcdefghijklmnopqrstuvwxyz ir tt., kiek eilutėn telpa.

(Jeigu, raidės eilutėn dedant, ant galo, sekančioji raidė, dėl storumo, netilptų — jos vieton tokia būva priskaitoma kokia įtelpa).

6. Tūkstantis raidžių, statiny su blekutėms, turi būti apmokamas 22c., be blekučių — 24c.

7. Statymas apgarsinimų skaitosi pagal mažiausias, apgarsinime vartojamas, raidės tokiam ploty, kokiame yra apgarsinimas.

8. Visi paveikslai (cut) apgarsinimuose būva apskaitomi kaip raidės.

9. Dijalektiniai (tarminiai) statymai tur būti apmokami 25% extra.

10. Perskirtini (speizuoti) statiniai turi būti apmokami dvigubai.

a) Išilginis statymas vardų su skaitlinėmis apmokamas dvigubai, arba 48c. už 1000 raidžių.

b) Skaitlinių statymas arba toks kuriame pusiau tiek yra skaitlinių, kaip raidžių, tur būti apmokamas dvigubai.

11. Špaltos apskaitymuose tur būti apmokamos: su antgalvais, linijoms, atskyrimais, išbėgiais, blėkutėms ir t. t., kaip raidės.

a) Statiny atsitinkančios mažesniu šriftu eilutės turi būti išskiriamos ir apskaitomos pagal savo mažumą.

12. Straipsniuose pasitaikomi įvairumai šrifto turi būti apmokami extra.

13. Apskaitymui dirbančių statėjų visoki sugaišinimai, k. t.: laukiant rankraščių, korekturų ir tt., turi būti apmokami 2000 raidžių už valandą.

14. Statėjas taiso korekturą tik vieną sykį, vienok, jeigu jo padarytos klaidos nebūtų atsakančiai pataisytos, jis turi ją taisyti antru syk.

a) Negali būti statėjui jo klaidoms priskaitomi visoki perkeitimai neparodyti rankrašty ir nepaminti paduodant jam rank-

rašty; visoki perkeitinėjimai vardų, ženklelių ir tt.

15. Apskaitymuose statinių paveikslai už raides būva apskaitomi tik toki, kokius reikia apstatyti; neapstatomi būva visai neapmokami, išskiriami.

16. Statėjai, neišmananti savo darbo technikos [kalbama apie dirbančius savaitinį darbą] būva apmokami sulyg jų vertės ir skaitomi kaip mokiniai. Suprantanti, būva apmokami su minimum (\$16.50) mokesčiu.

a) Mokinių skaičius neturi būti didesnis kaip vienas ant trijų, suprantančių savo darbą, statėjų.

17. Knygų statymas:

a) Statymas turi būti apmokamas 24c. už 1000 raidžių.

b) Statėjai negalinti, dėl ne savo priežasties, išdirbti visą dieną, turi būti apmokami už ištisą dieną.

c) Darbas po paskirtų valandų [overtime] turi būti apmokamas su 50% extra iki 9 val. vakaro, po 9 val. ir šventdieniais apmokamas su 100% extra.

18. Šventės:

Visos šventės, švenčiamos Suvienytose Valstijose, visiems statėjams: savaitiniams ir akordiniams, turi būti lygiai apmokamos.

19. Spaustuvės tvarka:

a) Turi būti, sulyg higienos įstatymų, ventilacija.

b) Turi būti atsakantis spaudinių skaičius pastatytas, kokių ligšiol nebuvo.

c) Spaustuvė turi būti išluojama kasdien, pabaigus darbą.

d) Išdulkymas ir mazgojimas turi būti atliekamas kas savaitę.

e) Skrynios [kastos] turi būti išpustomos arba pačių statėjų arba tam tikslui paskirtos ypatos.

f) Rankšluostis turi būti duodamas kiekvienam statėjui kas savaitę.

20. Pasarga: darbininkai negali būti atstatomi ištikus streikui, per tris mėnesius laiko po streikui.

Po reikalavimais pasirašo: J. Ilgudas, J. Moskus, J. Viskoška, J. Gegužis, A. Žymontas, J. Jaskevčius.

Ponas Olševskis reikalavimus pripažino teisingais ir tapo susitaikyta sekančiais:

1. Darbo valandų — 49 savaitę.

2. Statėjams apmokama 16.50 savaitę, išskyrus mokinius, gaunančius pagal su jais susitaikymą.

Už akordinį darbą tapo pasiulyta po 40c. už tūkstantį emsų su blekutėms [oloviankoms] statiniuose [ligšiol buvo mokama 35c]; po 43c. už tūkstantį „emsų picos“, su blekutėms, saurose laikraštinėse skiltyse statomos [ligšiol buvo mokama po 38c. už 1000 em.] ir po 45c. už 1000 emsų statiniuose be blekučių. Statėjai ant tokių išlygų nesutiko: jie pareikalavo, jeigu norima, kad būtų mokama už emsus, — po 50c. už tūkstantį emsų be blekučių statiniuose ir po 45c. visokiuose su blekutėms statiniuose, arba akordinį darbą visai panaikinti — mokėti visiems savaitėmis.

3. Tapo sutikta akordinį darbą panaikinti ir mokėti savaitėmis, minimum mokesčių.

4. Mokiniai priimami: 1 ant 3 išlavintų darbininkų.

5. Hygieniška tvarka užtikrinta, pagal reikalavimą, tik iškriausčius į naująjį namą, kadaigi senamjame ją nėsą galima įvykdyti dėl daugelio priežasčių.

6. Šventės sutikta apmokėti taip kaip kitose spaustuvėse.

7. Įstatymai tie įjėna veiksman nuo 1 d. sausio 1907 m.

„Lietuvos“ statėjų delegacija buvo nuėjus ir „Kataliko“ išleistuvėn pareikalaut nuo J. Tananevyčiaus, išleistojo, pripažinti jo darbininkams tokių jau patvarkymų; jeigu nepripažįsęs, pakelti viešą boikotą prieš jį, kadaigi su pigesniais darbininkais jis galėtų kenkti vertelgystėje spaustuvėms su geriaus apmokamais darbininkais. „Kataliko“ išleistojas nusiskundė neturįs kam mo-

kėt ir, pasakė, kad tokių algų savo darbininkams visai neįstengs mokėt, taigi, kad esą ne pagal jo kišenių, ir jis neprivalęs paisyt ant kokių nors reformatorių pasisiūlimų, bet su savo darbininkais pats susitaisykės.

ATSİŠAUKIMAS | AMERIKOS LIETUVIUS DARBININKUS.

Draugai ir Draugės! Susipratusieji Lietuvos darbininkai, bežemiai ir mažažemiai mūsų partijos vardu siunčia Jums iš tikros širdies ačiu už tai, kad Jūs, ir svetimam krašte būdami, neužmirštat jų vargų, kad, ir laisvų Juntinių Amerikos Valstijų oru kvėpuodami, tankiai atsimenat Maskolijos valstybės policiją, žandarus, kazokus, nekaltą savo brolių kraują, kalėjimus ir kartuves.

Draugai ir Draugės! Jūs toli nuo mūsų, bet girdite, kad ir per jūres-mares, kas pas mus darosi, žinote, kokios daugybės aukų revoliucija reikalauja: pilni kalėjimai grūste prigrūsti kalinių, jų šeimynos tankiai nė duonos kąsnio nebeturi į burną įdėti; visuose kraštuose girdėt kulku švilpimas ir mirstančiųjų vaitojimas; nebėr dabar tokios dienos, kad keliolikai žmonių nebūtų gyvybė atimta. Vienok nė baisiausi tų budelių persekiojimai, nė kalėjimai, katorga ir kartuvės, — nieks nebegali sustabdyt revoliucijos judėjimo; tik tam kartui jis kiek nutilo, kad da geriau būtų galima prisirengt prie galutinės kovos su savo priešais jau su ginklais rankose. Reikia skubint, kad ir vėl neužkluptų mūsų ta kova neprisirėngusių: reikia kelti iš miego tamsias žmonių minias, reikia didinti ir tvirtinti savo eiles, reikia ginklus taisyties ir, pagaliaus, šaukti visus, kas kuo tik gali, prisidėt prie tos sunkios kovos. Ir Jus, Amerikos lietuviai-darbininkai, mes šaukiame prie jos prisidėti; negalėdami kokiū kitokiū būdu ką daryti, bent prisidėkit prie jos pinigais! Tikėkit, kad kiekvienas paaukautas Jūsų tam tikslui centas, ateityje šimteriopai bus apmokėtas, nes juk nuo to, kiek mes dabar spėkų turėsime, prigulės tas, ar daugiau, ar mažiau mes iškovosim. Sugriovus gi mums dabartinę caro valdžią ir įvedus tikrą žmonių valdžią, iškovojus geresnį darbininkams, bežemiams ir mažažemiams gyvenimą, ir Jūs, namon sugrižę, galėsit daug lengviau atsistoti. Dėlto ir dabar tegul susilieja galingas Jūsų šauksmas su mūsų šauksmu:

Šalin caro valdžia!
Tegyvuoja žmonių valdžia!
Tegyvuoja revoliucija!
Tegyvuoja laisva Lietuva!
Tegyvuoja socializmas!

Lietuvos Socijaldemokratų Partijos Centro Komitetas.

Vilnius, 26 (8 X) spalį, 1906 m.

MIELI DRAUGAI IR SATAUTIEČIAI!

LABAI tankiai mes, darbininkai, prispausti kokių vargų, — ar tai bedarbės ar ligos, dėjuojam ir skundžiamės ant savo nelemto padėjimo. Vieni sakom, kad tai dievas mumis numylėjęs, kiti griaužiamės, — kad mums tėvai nepaliko sukrovę turų, tretį vėl su pavydu šnairuojam ant savo brolių ir pažįstamų, kurie kartais būva už mus biskį laimingesni. Labai retas iš mūsų atmena tikras mūsų sunkaus gyvenimo priežastis.

O gyvenimas mūsų — be galo apsiniaukęs. Darbininkas Amerikoje nulemtas drebėt iš dienos į dieną, kaipi koksai nubaustas myriop kaltininkas laukentis to baisaus rytmečio, kada jam nuož-

mus teismas bus išpildytas, kada jo gyvastis bus atimta.

Darbininkas Amerikoje nežino tos dienos ir adynos, kada pabrikantas, ar kitas koksai darbo-davėjas, pasakys: „eik laukan“! Su tuom pasakymu, darbininkas sudreba, pajunta jis kur ten giliai-giliai savo dūšioje didelę nuogandą, nes jis supranta gerai, kad tie žodžiai nuožmaus pabrikanto atima jam paskutinį duonos kąsnelį, pasmerkia jį į skurdą, šaltį, biednystę ir badą. Daugumas, kurie sunkiai prakaituodami surūkusiuose pabrikuose, buvo uždirbę koki dolerį-kitą, netekę darbo tuos centus pravalgo ir lieka darbininkas vėl biednas, vėl be vilties, tarp svetimų žmonių, be širdingo draugo ir artimo. Amerikoje artimas — tai doleris. Neturi jo, nėra tau ir draugų.

Taigi čia Amerikoje kožnas apie dolerį tik ir rūpinas. Už nieka tėvai, broliai, giminės, draugai, pažįstami; už nieka meilė artimo, dora, apšvietimas. Už nieka dieviškos žmogaus tiesos, niekai šventės, atilsis. Darbininkas žiūri į dolerį, kaip į dievą, nes tik pinigai jam suteikia biskį lengvesnį gyvenimą.

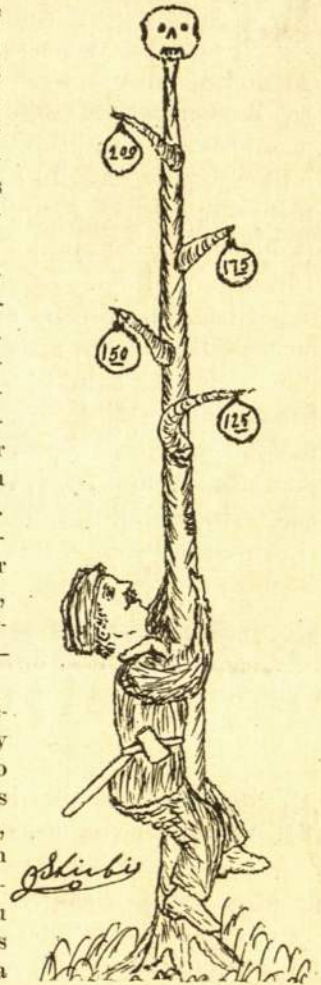
Prisižiūrėk į čionai nupieštą paveikslėlį. Stovi išaugęs medis. Tai — kapitalizmo surėdyme gyvenimas. Darbininkas vis lipa-kabinasi į tą medį; jis vis stengiasi gaut didesnes algas. Mato ant dienos dolerį su kvoteriu, paskiaus pusantra, toliau 1.75 ir 2.00. Saldžiai jis svajoja apie tuodu doleriu, kurie kabo pačioj viršūnėj. Retas gali taip aukštai užlipt, tankiausiai apsisuka galva, nupuola ir užsimuša. Jeigu kurie ir dasigauna, tai jau pasenę, sukūdę, prieš pat mirtį. Taigi viršūnėje ir laukia mirtis, — stovi žmogaus kaukuolė.

Bet darbininkas — nesusipratėlis. Jis užmiršo, kad turi pajuosty kirvį. Tas kirvis, tai yra jo, kaipio darbininko, tiesos. Medis — jo paties užaugintas. Jis tą medį apvaisino, kraudamas piniguočiams turtus. Jam reikia pasiimt kirvį į rankas ir nukirst medį. Tada nupuls, sykiu su medžiu ir vaisiai, kurius darbininkas be vargo susirinks. Vadinas, reikia kapitalizmo tvarką išgriaut.

Todėl mes dabar matome, kad priežastis tų vargų ir nelaimių, kurių darbininkas kenčia iki savo grabo lentai yra jo paties tamsumas ir nesusipratimas. Reikia jam išgirst tą iškilmingą sociališkos revoliucijos balsą: „Darbininkai visų šalių, vienykitės! Jūs nieko neturite pralaimėt, kaip tik savo retėžius“.

Kada mes susivienysime, kaip daro darbininkai per visą svetą, po raudonu socializmo vėluku, tada bus mūsų milijonai. Tos milžiniškos armijos vargdienių sukrotis jau sutrunėjusias kapitalizmo sienas, išgrius toji algų vergija ir įvyks nauja tvarka paremta ant pamatų Meilės, Lygybės, Brolystės ir Laisvės.

Draugai ir sątautiečiai! Atsišaukiame prie jūsų. Dėlei ir savo ir savo brolių laimingesnės ateities, dėlei nušluostymo ašarų nuo jų veidų ir kraujo nuo jūsų sužeistų šnarių, — paduokit vieni kitiems ranką ir stokit į eiles Lietuvių Socijalistų Partijos Amerikoje! Eikime sykiu šventos revoliucijos keliu. Skaitykit darbininkų reikalams skiriamus raštus ir laikraščius. Skaitykim ir platinkim

„Kovą“, kuri mums čia Amerikoje, kaip kelrodė žvaigždutė, rodo kelią. Tegul būna mūsų šauksmas šie žodžiai: šalin kapitalizmas, tegyvuoja socializmas!

30 Gruodžio, 1906. Išleista 1-mos LSPA, kuopos ir išplatinta Philadelphiaje.

Musu milijonieriu nuopuolis.

NESENIAU turbūt kaip pereiną pavasarį buvo pasirodę laikraščiuose apgarsinimai apie didelę New Yorko mieste gyvuojančią kompaniją, vad. «Cosmopolitan Trading Company», t. y. — visasvietinės pirklybos kompanija. Tos kompanijos vadas buvo Alex. Menčikov — pravardė maskoliška, bet paskiaus pasirodė, kad tai tik pseudonimas, o tikra jo pravardė — J o c y s, žinomas visai Amerikos lietuvių visuomenei. Prie tos kompanijos daugelis lietuvių, ypač brooklyniečių prisidėjo pirkdami akcijas (šėrus), kurios pirsidavė po 1 dol.

Rudeniop, pernai, atvažiavo į Brooklyną pasiturintį žmogus, B. Vytautas, apsiskelbė norįs įkurt spaustuve ir išleidinēt lietuvišką laikraštį, vardu «Pasaulė». Tuoj po to apsigarsinimo minėtoji kompanija permainė savo vardą, — tas reiškia — subankrutijo, — pasivadindama «Universal Mercantile Association» t. y. visuotinas pirklybos susidraugavimas, arba, kaip ji pati lietuviškai pasivadino apgarsinimuose: «Lietuviškas Pasaulės Pirkliškas Susivienijimas». Šitas «Susivienijimas» ir rengėsi išleisti laikraštį «Pasaulė»; ant apgarsin-

imų pasirašinėjo, kaip vyriausias vadas, B. Vytautas; rinko prenumeratą, adrisus ir tt. Bet, kaip anoji, teip ir šita kompanija siuntinėjo savo iliustruotus katalogus, kur parodyta, kad galima gaut visokių pirkinių, kokie tik pasauleje yra, ir tai už pigią kainą (prekę). Dėlto ir vadinosi «visasvietinė kompanija».

Anoji kompanija, kaip tvirtindavo Menčikov—Jocys, buvo inkorporuota (Arizonos valstybėje) su 3-jų milijonų kapitalu. Šita gi komp. — «Association» garsinosi, — to apgarsinimo nemačiau, tik girdėjau nuo įtikimos ypatos, — kad kapitalas siekiąs 6 milijonus. Ar šiaip, ar teip — kompanija, kurios dabar vyriausiu vadu buvo B. Vytautas, turįs kapitalo apie 30 tukstančių, — manė neužilgo susikrauti arti 6 milijonų. To savo tikslo jie neslėpė, o ypač Jocys—Menčikov gyrėsi, kad buvusioji jo «Cosm. Tr.» kompanija nors toli da neturi tri-milijoninio turto, bet neužilgo gal turėsianti, nes tos vertelgystės kelias esąs geras.

Bet... Štai gruodžio 27 d. praneša laikraščiai, kad A. Joci suareštavo... Paskiaus išgirdau, kad ir B. Vytautas suareštuotas, o «Pasaulės Pirkli. Susivienijimo» sąkrova valdžios uždaryta, ir žmonės, įdėję į tą biznį pinigų, atėję ir radę uždarytas duris, apsverkę eina sau be vilties... Sausio 5 d. turėjo but licitacija; nežinau ar buvo.

Apie tai, ar daug žmonių įkištų į tuodvi kompanijas pinigų žuvo, sunku sužinot. Bet rodos yra žmonių, kurie tai galėtų pranešt «Kovai». Aš gi pasirūpysiu parodyt man žinomus, labai įdomius dalykus kituose «Kovos» numeriuose, kur pasirodys ir kas per viens tas «Vytautas» buvo, ir tt.

Juozas Pudulius.

Feljetonas.

Akad tavę šimts pypkių, tai puikias turiu šįmet kalėdas!.. Sėdžiu per visą dieną namie ir bijau išeiti ant gatvės. O mintįs, kaip bičių spiečius, sukasi po galvą. Aš viską dabar atsimeinu ir kaip ant delno rodos matau visą praeitę. Teip ir stovi man akise tas liudnas Lietuvos paveikslas, visas jos padėjimas su vargais, ašaromis, vaitojimais...

Greitai perbėgęs mintimis visus atsitikimus užpraeitų metų, aš apsistojau ant laiko reakcijos Lietuvoj. Aš matau valdžios tarnų siutimą, kurie, kaip padukę žvėrys, laksto po kaimus, kankina žmones, žagina moteris, daro kratas, vagia, plėšia, areštuoja visai nekaltus žmones; už išsitarimą vieno nepatinkamo žodelio tie caro budeliai baisiai sumuša, sukąpoja ir led gyvus dar kiša kalėjiman... Ak, baisu ir pamislyt, kas ten dėjosi ir da dedasi! Plaukai ant galvos stojas, šiurpuliai eina per visą kuną!... Štai prieš akis pasirodo bausis paveikslas: caro budelių nušauta auka, teip artimas, mylimas draugas, — geriausias iš draugų, kuris nesigailėjo nieko, nesigailėjo nė savo gyvasties žmonijos labai atiduot... Nenorėdamas gyvas pasiduot kankintojams, kurie butų pasityčioję iš nelaimingos savo aukos, iš jos kančių, jis gynėsi nuo priešų ir krito bekovodamas už laisvę... Jį peršovė!.. Širdis kruti-

nė pradeda smarkiai plakt, rodos, plyš pusiau iš gailėsčio ir keršto prieš terionus, ašaros sužiba akise ir kumštis nenoroms susigniauzia... net nervai dreba iš piktumo ir, rodos, kad jeigu dabar pasipintų nors viens iš tų budelių, tai kaip pasiutęs žvėris, šoktum ant jo atkeršyt už draugą... į dulkes, rodos, jį sutrintum!... Bet, ne! Tu esi dabar bespėkis, beginklis, vienui vienas, o budelių keli ir tie ginkluoti... ir tu žutum, kaip kad tavo draugas žuvo... O kas pradėtą darbą toliau varys? Kas sužadįs jaunose krutinėse Lietuvos sunų kerštą prieš žmogžudišką valdžią, kas uždegs jų širdise pagiežą, jei visi «susipratę» žūsime!..

Draugas, žudamas, paliko mums puikų pavyzdį, kad kiekvienam teip reikia darbuotis, o reikale ir galvą padėt už idėją... Jis dirbo nesigailėdamas savo sveikatos, nė spėkų; jis sejo tuos brangius grudus socializmo mokslo į plačias Lietuvos dirvas ir darbas jo nepasiliko be vaisiaus: daugeliui atsidarė akys ir jie pamatė savo vargus, jų priežastis, savo išnaudotojus ir skriaudikus, savo kraujo ir prakaito lašintojus, tunkančius iš jų kruvino darbo, kada jie be pailsio dirbdami badu miršta... O! jie niekad neužmirš tokio savo draugo geradėjo! Jie su gailėsčiu širdyje minavos jo vardą ir su ašaromis akise tars: «Amžina atmintis tebuni tau, drauge! Žuvai besidarbuodamas kovoje už laisvę, už geresnę mūsų ateitį!...» Ir jų širdis kerštu liepsnoja ir jie pasirįžta iki mirties kovot su priešais, su užmušėjais jų draugo...

POLITIŠKOS ŽINIOS.

9

Vokietija. Paleidimas reichstago nėkiek nepagerino kaizerio Viliaus plianų. Kasdien auga smarkus miniose nepakakinimas, ir jau ne be tiktai kaizerio veikimais pinigų ant kariūmenės didinimo, bet ir patim išrišimu reichstago. Tas nepaprastas Vokietijos dabartinėj istorijoj atsitikimas, pakėlė nuogandą gyventojų tarpe, kad kaizeris perdaug įsileido į despotizmą; baimė net ima, kad jis konstitucijos nesumindžiotų. Netiktai socijaldemokratai, bet ir teip vad. centristai, ir katalikų partija, kelia liaudę, kad protestuotų prieš kaizerio užmačias. Tą matydamas kaizeris, pradėjo glaustis prie protestonų. Šių, kaip žinoma, Vokietijoje yra du trečdaliai gyventojų. Gimė sumanymas sutvert protestonų politišką partiją, kuri veiktų prieš katalikų partiją. Ir ot čia kaizeris mislina pasinaudot iš tų dviejų religijų partijų susipešimo. Tai yra, vieną katrą nors po savim patraukt ir sumažit įtekme centristų. Bet, rašo tėnykščiai laikraščiai, kad iš tų dviejų nepasinaudos kaizeris, tik... socijaldemokratai. Ir būsentis reichstagas žada būt da kartesnis kaizeriui, negu išvaikytasai.

Rusija. Prancuzijos kapitalistų sindikatas, po vadovyste ex-ministerio Revier, gavo nuo caro pavelijimą pasistatyt didelį liokomatyvų pabrika, netoli Rostovo. — Dabar aišku, kodėl Prancuzijos valdžia teip mielai palaiko caro valdžią. — Prasadėjo garsi byla Vidaus Dalykų ministerio pagelbininko Gurko ir jo suokalbininkų Litvinovo bei Lidvalio, kurie išvogė badaujančių kaimiečių fondą. Kas įdomu, tai kad bylon įtraukia net Amerikos susinešimų čionvinkus. Matyt, kad ir čionykščiai ponuliai bus savo nagus pridėję prie „našlėms ir našlaičiams“ aukų!.. — Valdžia apskelbė revoliucijinio judėjimo statistiką, kuri rodo, jog per 1906 metus: 1252 buvo pasmerkta mirtei, 2029 į katorgą kasyklosna, 186 ištremta Siberijon, 5945 įmesta kalėjimuos. Jeigu tą apyskaitą

(žinoma, nubaltintą) padaugisime ant pusės, tai išeis, kad apie pustrėčio tūkstančio Rusijos žmonių padėjo galvas už carą ir apie 16.000 baisių bausmę gavo. Beto rašo, kad uždengta 563 laikraščiai ir 732 redaktorai patraukti teisman. — Baisi statistika!

Persija. Naujas šachas (karalius) įvedė į savo palocių telefoną ir suvienijo jį su viešu kvartalu Tegerane; tą padaręs, užkviečia visus savo valdinius, kad turėdami pas jį reikalą ar skundą, kreiptųsi per telefoną. — Mat, o žmonės sako, kad prie Rusijos caro ministrai neprileidžia žmonių. Kodėl jis teip nepadaro, kaip šachas?

Danija. Čionykštė „Jaunų socialistų“ partija stropiai ėmėsi varyt agitaciją tarpe kariūmenės, kad ji stotų žmonių pusėn, jeigu iškilis tarp valdžios ir liaudės kova. Dauguma agitatorių, persirėdę karabelninkais, įėjo į visus barakus vieną dieną, ir išdalino kareiviams lapelius ir brošiūrėles. — 19 sausio policija išardė socialistų demonstraciją Kopengagene ir suėmė daugelį vadovų. — O mūsų „liberaliukai“ džiaugiasi Danijos valdžia ir teikja pavyzdį, girdiot kad mes Lietuvoje tokią turėtumėm!

PARTIJOS REIKALAI.

Youngstown, Ohio. — 56-ta kuopa, metiniame susirinkime 6 sausio, priėmė naują draugą, M. Valaitienę. Mėnesinių sumokėjom 4.60, kuriuos išsiuntėm Centro Išdan.

N u t a r t a: 1) užsiimt kuoplačiausia agitacija, ateinančiuose metuose, tarp vietinių lietuvių; 2) vienbalsiai pritariam D-ro Graičiuno sumanimui (žr. N 52 «K.»), kaslink į korporavimo «Kovos» publikacijos bendrovės. Labai praktiš

O kiek dabar visoj Rusijoj žūsta tokių mūsų draugų?.. Ne dešimtįs, ne šimtai, bet tukstančiai, dešimtįs tukstančių... Kraujas upeliais liejasi nekaltų aukų, krinta kaip musės, viens po kitam laisvės kariautojai; jų vieton stoja kiti, bet jau daug didesniai skaitliuje... Kada tam viskam bus galas, kada sutruks tie pančiai vergijos, kada sugrius tie sostai despotų, pastatyti ant žmonių kaukolių!.. Kas juos išvers, kas juos sugriaus, kas turės galą tam padaryt?.. — Tai darbininkai, tie «darbo milžinai»! Jie tai padarys, — nes jie juos pastatė, — kada, surišti vienybėn ryšiais socijalizmo mokslo, sukils ir bendromis spėkomis kovodami iš vien su prispaudėjais, nuvers visus dykaduonius į pragaro dugną už jų kraujo ir prakaito lašinimą. Tada kankintojams bus verksmas ir dantų griežimas!..

Bet staiga mano mintis pertraukė įėjimas į kambarį keleto ypatų. Jie visi buvo jau «linksmai» ir apsvaigę nuo alkoholio nuodų. Su jais drauge buvo pora merginų, teipgi jau «linksmų». Tuoj pasigirdo muzikės balsas ir visa ta «banda» pradeda linksmintis: šoka, geria, pliauškia tokius žodžius, kuriuos doras žmogus gėdisi net pamislyt. Tai lietuvių pasilinksminimas Amerikoj!.. Puikus, nēr ką sakyti! Tik, aš jau baisiai nemėgstu tokių pasilinksminimų. Tas visas veda mane į desperaciją: aš neturiu kur dėtis. Teip ir dabar. Palikau tuos besilinksminančius ir nuėjau savo «ruiman» apgalvot, ką pradėt man veikt. Mūsų «burdingierių» yra apie šešis

tokiame, — mažame kambarėly, kur vos du tegalėtų geroj tvarkoj, tetilpt, ir tai da butų perankšta. Kaip silkės čion lietuviai susigrūdę. Ant laimės mano dabar nē vieno «burdingieriaus» nebuvo tame ruime: jie linksminosi, juk šėdien kalėdos. Mąstau įėjęs, ką čion dabar man daryt? Kambarys šaltas, dantįs pradeda tarškėt; knygą tingiu skaityt, o čia tų besilinksminančių balsai žeidžia man širdį. Eičia pasivaikščiotų, bet lauke irgi šalta, o rubai mano menki, o ir vėl vienam be jokio draugo klujot po miesto gatves teipgi liudna. Nēr kur pasidėt. Eit miegotų... bet aš šjryt teip vėlai kėliausi, miego nē pamislyt nesinori. Bet visgi gulsiu į lovą, nebus teip šalta, o ir svajot atsigulus daug smagiau apie šio svieto margus margumynus.

Kaip pamislįjau, teip ir padariau. Tuoj guliau, užsiklojau ir galvą susisukau į kaldrą, kad nesigirdėtų muzikės balsų ir besilinksminančių juokų, žeidžiančių mano širdį. Pradedu svajot, o mintįs teip ir skrenda vis po Lietuvą, kaip aš laukdavau bile kokios šventės. Susieisim budavo draugai ir draugės, pasiskaitom laikraštį ar knygutę, pasikalbam, kaip toliaus ką veikt, kaip platinsim savo idėją tarp žmonių, o ant galo užtrauksim kokią revoliucijos dainą, marselietę ar kitą kokią, o atminimui žuvusių kovoje už laisvę karžygių užgiedosim laidotuvių maršą: «Daug žuvo mus brolių už laisvę kovoje». Užsidega žmogaus kraujas drąsa ir narsumu, širdis pradeda smarkiau plakt ir iš vabalo į milžiną pavirsti!.. Man

kas veikalas!

Komitetan ateinančiams metams išrinkta šie draugai: organizatorium J.J. Smailis, išdininku K. Pranys (abiejų adresas: 274 E. Federal st.), sekretorium V. Valaitis, 267 E. Federal St.

Su sociališka meile visai partijai

Org. J.J. Smailis.

New Britain, Conn. — 30 gruod. buvo sušaukta Connecticut valstijos rajono konferencija. Pagal nutarimą konferencijos New Haven, prieš konferenciją tą dieną mėš, susižinoję su rajono organizatorium, parengė prakalbas, ir buvom gavę žinią, kad pribus pora kalbėtojų iš Brooklyno. Apgarsinom tą kuoplačiausiai tarp vietinių lietuvių. Taigi ant pažymėto laiko susirinko diktokas burelis klausytojų; bet pasirodė, kad nėra kam kalbėt. Taigi nesulaukdami jokios žinios nuo kalbėtojų, patįs terp savęs pasikalbėję, da sumetėm aukų virš 3 00 kurias perdavėm Vietiniam Rev. Šelp. Kom., kad perduotų LSDP., ir išsiskirstėm namo. Žinoma daugumas jautėsi didžiai nepakakintais, kad suvadžiojom užkviezdami į prakalbas, o čia jų nebuvo. Vėliau vakare, gaunam telegramą nuo drg. F. Bagočiaus, jog pavėlavęs traukinį iš New Yorko ir pribusias ant 7 vakare; prašė kad susirinkimą sulaikytumėm; bet tas jau buvo pervėlu, nes žmonės buvo išsiskirstę. Dėlto viskas teip turėjo užsibaigt.

Labai yra negeistini tokie atsitikimai, ypatingai kol da turime daugybę neišmanėlių-priešų ir persekiotojų, kurie prie mažiausios progos mėgina geriems užmanimams kenkt.

Jonas J. Gerdauskas.

teip graudu pasidarė atsiminus apie tai, kad ašaros pradėjo riedėt per veidus, o galvoj sukosi klausimai: dėlko aš dabar teip nelaimingas ir negaliu užtraukt su savo draugais tos mylimos darbininkų giesmės?.. Dėlko aš turiu kentėt tą skausmą širdies, tą liudnumą, tuos biaurius išmetinėjimo ir prasivardžiavimo žodžius nuo piktų žmonių, kuriems aš gero velju? Dėlko, o dėlko?!

Dėlko aš be jokios naudos žūstu toj svetimoj šaly? Kamgi aš apleidau savo brangią tėvynę ir draugus ir dar čionai turiu kentėt didesnį vargą, negu Lietuvoj?! Dėlko, dėlko?...

Čoinai mintįs mano pradėjo painiotis ir aš pasijutau be miegąs ir, rodos, per miegus girdžiu balsą, kaip ir atsakantį ant mano tų klausimų: «Kogi tu dėjuoji... apsiprasi, bus viskas gerai... juk žinai, kad čia šalis laisvės... pagirta čion Amerikos šalis... Tuoj užmirši ir tu Lietuvą, kaip daugelis jau užmiršo... žiurėsi tik į pinigą, kaip savo dušios išganimą... Lietuvos labai gailėsies vieno cento... greičiau tą nuneši saliunan, nekaip paaukauti kokiam geram darbui... Dirbsi, kaip mulas, kol turėsi sveikatos, o paskui galėsi badu mirt... Visi čion bėga laimės, turtų jieškot, o ant senatvės, nustoja sveikatos, džiaugiasi tas iš jų, kurs nors elgetautų gali sugrįžt į savo tėvynę»...

Kada pabudau, jau buvo sutemė. Bet mintįs apie revo-

10

1-mo Connecticut'e rajono 3-čia konferencija.

3-čia konferencija 1-mo Conn. rajono atsibuvo 31 gruodžio, 1906 m., svetainėje po N 298 Main str., New Britain, Conn.

Susirinkimą atidarė organizatorius 1-mo rajono drg. J. Pruselaitis, 1.30 po pietų. Delegatai pribuvo sekanti: 47 kuopos, Ansonia, Conn., J. Sagevyčius. 16 kp., Meriden, Conn., J. Januševyčius, J. Andziulis. 34 kp., Waterbury, Conn., J. S. Pruselaitis, J. Burokas. 5 kp., New Britain, Conn., Garkaukas, Matilda Prapolianaičiūtė, K. Kukanskis, Jieva Malinauckienė, Bagdonienė.

Su tiesa dalyvaut konferencijoje, bet nereprezentuojantis nieko, drg. K. Liutkevychius, iš Brooklyn, N.Y.

Pirmsėdžiu vedimui konferencijos išrinktas drg. J. Pruselaitis, sekretorium drg. S. Garkaukas.

Nutarimai:

1. Apie įkorporavimą «Kovos» palikta apsvarstyt 3-čiam LSPA. Susivaziavimui.

2. Idant labiau praplatint «Kovą», manom, kad butų naudingų įkurt jai agenturas, ant tokių ar panašių išlygų, kaip ir kiti lietuviški laikraščiai daro.

3. Nutarta platint «Kovą» pardavinėjant pavieniais NN.; pavyzdin, kiekviena kuopa parsisųzdina iš redakcijos po kelioliką NN. «Kovos» ir, jeigu galima, sąnariai pardavinėja laike balių, susirinkimų ir kitur; jeigu nė vienam iš kuopos sąnarių laikas arba aplinkybės to nedaleidžia daryt,

liuciją dar vis tebestovėjo galvoje.

Teip tai ir praleidau liudnai Amerikos Kalėdas. Atminimui žuvusių, kovoje su priešu kariautojų už laisvę, užgiudojau laidotuvių giesmę:

Daug žuvo mus brolių už laisvę kovoj

Su priešu teisybės piktuoju,

Dėl meilės ir labo žmonijos visos, —

Jie ėjo keliu kruvinuoju.

Kalėjimuos kentėj ir žuvo daugums, —

Ir teismą neteisų jiems darė,

Ir budelių-sudžių-beširdžių nuozmums

Į pančius kasdieną juos kalė...

O cars ulevojo puikiausiam rume:

Jo sąžinė jau pražudyta;

Malšina ją nuolat, mirkydams vyne,

Bet kerštas — kraujais užrašytas.

Sauvalei sugriuvus kils liaudis visa,

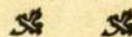
Laisva ir tvirta ir galinga...

Sudiev-gi jųs, broliai, su aukšta dora!

Atlikot kelionę garbingą...

30 XII. 06.

P. Posmyla.

tada «Kovą» atiduoda agentui, paskiriant po 2c. pelno nuo kiekvieno parduoto N. «Kovo». Kaina (čienia) pavienio N. «Kovos» — 5 centai.

Šis klausimas duotas kaipo inicijatyva visoms kuopoms ir pavieniams ant apsvarstymo.

4. Atrasta, kad susiliejinimas su «Socialist Party», mokant į jų išdą po 25c. nuo sąnario mėnesinės, visai negalimas; kadagi tas pakeltų iškaščius mūsų partijos sąnariams ir tuomi nusilpnitų mūsų partiją. Šatikius su virš minėta «Socialist Party», mes patartum mus partijos draugams palikt tuos pačius, kaip ir ligšioliai buvo.

5. Traukimas laimėjimo laikrodėlio ir knygu, leidžiamų per mus 1-mą rajoną, atidėtas ant 5 sausio 1907 m. Pinigų už tikietus minėtam lamėjimui priimta į rajono išdą: per M. Dočkų, Ansonia, Conn., 9.78. J. Vaitkevyčių, New Haven, 5.20. J. Kardoką, New Britain, 8.02. J. Pruselaitį, Waterbury, 12.75.

6. Sekančią konferenciją sušaukia rajono organizatorius kada ir kaip atras reikalingu,

7. Nutarta parengt prakalbas Bridgeport'e, Conn., rajono lėšomis; jeigu bus galima, tą padaryt už poros savaičių. Jeigu prakalbos apsimokėtų nuo įžangų, tai rajonas nutarė parengt prakalbas kitoj lietuvių apgyventoje vietoj, kur dar nėra arba silpnos LSPA. kuopos.

Rajono sekretorium, vieton atsisakiusio drg. A. Tamošiuo, išrinktas drg. J. Sagevyčius iš Ansonia, Conn (8 Maple str.).

Pirmsėdis susirinkimą apskelbė užbaigtu 5 po pietų.

Raštininkas 3 konferenc. I-mo rajono, S. Garkauckas,
Konferencijos pirmsėdis J.S. Pruselaitis.

(Pečvietis).

Korespondencijos.

Hazleton, Pa. — Čion tveriasi laisva tautiškai-darbinikiška pašelpinė draugystė iš 45 kuopos SLA. Iki šiol vietinis kunigas Dielininkaitis labai persekiojo kuopą; bet dabar jau stato visas spēkas, kad iš jos neužgimtų pašelpinė ligoje draugystė; nes tame jaučia daugelio atsimetimą nuo bažnytinių vietinių dr-čių, kuriose jis teip pasekmingai iki šiol «bosavo».

Matydamas, kad mažai ką kenkia kuopai jo persekiojimai, siuntinėja laiškus į kuopos susirinkimus, skųždamasis, kad ji nubaustų savo pirmsėdį už jo agyatyviškus darbus; jam nepatinkamus; bet kuopa vien tik pasijuokė iš jo norėjimo pasėt nesutikimus kuopoj, o paskui iš jų pasinaudot.

Čionykščiai lietuviai žymiai kyla augštyn susipratime ir yra viltis, kad neužilgo bus galima uždet čion kuopelę LS PA.; neseniai vėl susilaukėm vieną draugą, Kazimierą Stankevyčių, kuris tikrai prizada laikytis eilėse draugų socialistų, ir podraug prisiunčiam duoklę tris čionykščiai draugai už sausį ir vasarį šių metų, prašydami naujam draugui nuo pra-

džios šių metų siuntinėt mūsų organą «Kovą».

Su linkėjimais viso labo draugams socialistams, pasiliekam Jūsų tris draugai iš Hazletono, Pa.: Motiejus Merkevychius, Jonas Kirtiklis, Kazimieras Stankevyčius.

Schuylkill Haven, Pa. — Čionykščio pavieto biednųjų name esantieji pavargėliai, lietuviai, sudedame širdingą padėkavonę «Kovos» redakcijai už siuntimą mums laikraščio dykai, kaipo pavargėliams; teipgi ištariam ačiu ir kitoms rėdystėms, kaip tai: «Kataliko», «Keleivio», «Žvaigždės», «Lietuvos», «Vienybės» ir «Vilties». «Vilniaus Žinias» gauname nuo A.B. Strimaičio. Šiuomi prašome, kad ir toliau siuntinėtumėt savo laikraščius; o kurie norėtų sušelpit mus savo kokiais raštais, tai meldžiam siųst ant sekančio antrašo: Alms House Dept., Bx 4, Schuylkill Haven, Pa.

Springfield, Ill. — Čia da daugumas yra tokių žmonių, ką sako, kad kaip jau buvo iš pradžios teip pasiliks ir visados. Mums vargdieniams, girdi, jau nuo dievo teip palikta vien vargelius vargt, o ponams turčiams tik lėbaut ir mus skriaust. Tokie vargdienėliai mano, kad jiems dangaus karalystėje atsimokės už žemiškus vargus. Vienok paskučiausiam laike ir čionai jau radosi skaitlingas burelis lietuvių, ką suvis kitaip sau mano. Jie atvirai kalba, kad bėdžiams vargai suvis ne nuo dievo paeina, ir taigi jie nepripažįsta reikalingumo jokių ant savęs ponų.

Praėjusiuos metuos springfieldiečiai lietuviai žymiai pažingėjo pirmyn. Tautiškuose ir darbinikiškuose reikaluose darbavosi nenuilstamai per visą metą. Pirmiausiai ėmėsi rinkt aukas sušelpimui Lietuvos kovotojų už laisvę. Tam tikslui tapo sutvertas 22 d. balandžio vietinis «Lietuvių Revoliucijos Šelpimo Komitetas». Tasai darbavosi liki pabaigos metų: šaukinėjo susirinkimus, laikė prakalbas kiekvieną mėnesį ir rinko aukas. Kiekviename susirinkime žmonių matydavos skaitlingi buriai ir atjaučiantieji vargus savo brolių gimtinėje šalelėj, kassykį sumezdavo po keletą dolerių. Tokie susirinkimėliai su prakalboms — labai mums naudingi. Ne vieno, kad ir didžiausio užaušėlio pakelia dvasę, padaro jį mišlijančiu. Gyvas žodis įsmenga į žmogaus neveiklias smegenis ir ten pasilieka jau ant visados. Laikui bėgant pasėti žodeliai jo omenyje jau gimdo supratimą, pradeda duot gausius vaisius. Dvasė suvis atsimaino: pastoja netrukus geru žmogum ir darbininkų draugu. Tuoj «atsisako nuo senojo svieto», žiuri šviesesnėms akimis į ateitį, ir tvirtai sau ir kitiems draugams kala, — kad jau teip ilgiau nebus kaip dabar; carų, karalių sostai subirės, jų draugai kapitalistai ir kitoki tyronai, buržujai, visokio menciaus ponai pranyks vargdienų minioj!..

Aukų per praėjusį metą iš mūsų miesto išsiųsta LSD. Partijai suvirš du šimtu dolerių. Nors ir neperdidelė suma, bet kad ir lietuvių čia neperdaugiausiai randasi. Palyginus kitus miestus, tai mes, springfieldiečiai, prieš anuos tik mažytė dalelė. Teipgi buvusieji anglekasių streikai daugelį nubiednijo, — neš čia gyvenantieji lietuviai daugiausiai dirba

anglių kastynėse, išimant kelis karčiamninkus, nuo kurių nesimatyt mus tautai nieko gero, — nors jie ir gana storai nutukę nuo savo tautiečių prakaito; tečiau jie darbininkų vargamis suvis neprijaučia.

Tikimės, kad šie Nauji Metai bus mums da laimingesni, nes kaskart veiklesnių draugų būrelis didinasi. Daugumas iš tarpo vietinių draugų protiškai išsidirba, teipgi ir iš kitų aplinkybių da vis užklysta į mus miestą darbštesnių sątautiečių, kurie noriai remia visokius gerus sumanimus. — Kalėdų ir Naujų Metų šventėse visose miesto dalyse apgyventose lietuviams, draugai paskirti «Vietinio L. Rev. Šelp. Komiteto», rinko aukas revoliucijos labui. Surinkta viso labo 36.40, iš kurių atitraukus 17c pasiuntimui, pasiunčiam 36.23.

Aukų buvo mažiausiai surinkta toje dalyje miesto, kur karčėmninkai gyvena, nes tik 1.50. — Iš to pasirodo mūsų būrijėliai, kokie jie mylėtojai tėvynės ir kaip jie užjaučia kvotojams už laisvę.

Vincas Cerniauskas.

Baltimore, Md. — Gruodžio 31 d. čionai atsibuvo prakalbos, kurias parengė išvien LSPA. 14-ta kuopa ir vietinė kuopa TMD.

Pirmiausiai kalbėjo drg. P.Grigaitis, LSDP. atstovas, kurs aiškiai ir suprantamai perstatė klausytojams revoliucijos stovį Lietuvoje ir Rusijoje, kaip ji prasidėjo, kaip ėjosi ir kaip maždaug galima permatyt vyks toliaus. — Tiktai dabar baltimoricčiai gavo šioki-toki supratimą apie Lietuvoje esančią revoliuciją.

Antras kalbėjo drg. F.Bagočius; aiškino socializmą, išdėstinėjo jo principus, jog žemė ir jos turtai privalo visuomenei prigulėt; ir kad tiktai tada įvyks teisinga tvarka, kada bus viskas visų ir nė vieno.

Trečias ir paskutinis kalbėjo J.Grinius. Mažai laiko tęsiant, jis trumpai pratarė, nurodydamas aršiausius žmonių skriaudikus.

Tarpe kalbų mažos mergaitės deklemavojo eiles: O.Kvederūtė, B.Karaliūtė ir Z.Radavyčiūtė. Aukų surinkta, revoliucijos reikalams, 16.37, kurias, atitraukus 12c pasiuntimui, pasiūsta «Kovos» rėdystėn, kad perduotų LSDP.

Teipgi tuompat laiku buvo apsilankęs pas savo gimines dr. Kulis, iš Chicagos, kurs su pagalba krutomųjų paveikslų rodė išsivystymą kai-kurių gyvunų. Iš priežasties stokes laiko, mažai ką galėjo parodyt, nes jau buvo 12-ta val.

Tuom ir užsibaigė vakaras prieš Naujus Metus.

Žmonių buvo prisirinkę gana daug, suvirš 500. Pirmą sykį Baltimorė turėjo tiek daug publikos per prakalbas. Kalbos visiems patiko.

Ar visiems? Kazi... Klausykite.

Po prakalbų, TMD. kuopa savo susirinkime apvertė viską aukštyn kojoms. «Intelligentas» p. V.Nagorinosky su savo šalininkais iškoliojo socialistus, išvadino juodašimčiais ir kitokioms biauzybėmis, — už tai kad socialistų kuopa buvo įnešusi da pridėt drg. Bagočiui, kaipo neturtingam mokslivui, viršaus kelionės kaštų. Galima iš to spręst, kaip mūsų

«patrijotėliams» rupi meilė tėvynės, žadinimas savo brolių iš miego arba parėmimas žmonių apsišviest norinčių. O dar nuolat zaunija, kad socialistai neužtaria mokslu. Ak, veidmainystė!

P. Grinius.

Brooklyn, N.Y. — Pas mus prakalbos, teatrai, moksliski vakarai ir literatiski, beveik neperstoja. Teipat gausus aukavimas revoliucijos reikalams irgi nesimazina.

Į buvusį teatrą, 29 gruodžio, pribuvo drg. F.Bagočius, iš Pittsburgo, kurs pasibaigus perstatymui surėžė gana karštą, smarkią, neilgoką prakalbą, — nurodydamas skriaudas darbininkų per kapitalistus; išdėstė baisybes revoliucijos Lietuvoje ir visoje Rusijoje, podraug paragįdamas paaukaut kiek kas gali parėmimui švento darbo. Pabaigus kalbą, rašantis šiuos žodžius užklausė susirinkusių svečių, ar galima padaryt rinkimą aukų pagal nurodymą kalbėtojaus, aut ko susirinkusieji mielai sutiko, ir iš liuso noro draugai ir draugės suaukavo 19.00; už ką, vardu 19-tos LSPA. kuopos, visiems aukavusiems ištariu širdingą ačiu!

Teipgi turiu primjt, jog brooklyniečiai turi labai gerą paprotį ginčiais šelpt revoliuciją. Teip, tą pat vakarą du vaikinai susiginčijo ir sudėjo po dolerį laižybų; žinoma, vieno buvo pralaimėta. Poto ir kiti du teip padarė. Ir teip, abiejų pralaimėjusių 2 dol. pridėjus prie anų, viso pasidarė 21.00.

Daugelis, žinoma, ginčijasi, ir po išlaimėjimui viską praigeria, iš ko vėl kyla piktumai ir galų gale vieni kitiems antausius apsidaužo, o tankiai melynsermėgiai da ir ant nakvynės pas save nusivaro, už ką teipgi prisieina riebiai užsimokėt. Už tat butų geistina, kad visi imtųsi tokio pavyzdžio: visokius sumanimus apverstų ant gero.

Da turiu primjt ir kerštingumą mūsų lietuvių, ypač užvydėjimą. Tikrai neištyriau, bet menama jog tuli pašaliniai žmonės, pavydėdami 19-tos kuopos pasekmingam darbavimuisi, pradėjo skųst vietinei miesto valdžiai, kad uždraustų lošėjam tokius pasilinksminimus. Pereitą sykį, vaidinant teatrą 29 gruod., atsivilko svetainėn keli persekiotojai iš slapotos policijos; bet prie nieko negalėdami prisikabjt, nors tą mūsų smagią bovelę — lekiolančią pačtą, sutrukdė.

Minėti revoliucijos naudai pinigai 21.00, perduoti vietiniam rev. šelpimo komitetui.

J. Grinius.

Easton, Pa. — (ATSISAUKIMAS). Brangūs broliai ir sesutės! Štai seni metai prabėgo, podraug nusinešdami ir mūsų vargdienių skurdžiąsias gyvenimo dienas bei vaidus ir nesutikimus. O vaidų tųjų pas mus čielą begalinė; mės visur nemokam atskirt ypatisškų reikalų nuog visuomeniškų ir tas mus veda nelaimėn, sutrukdō mūsų lavinimąsi protaut. Tečiau tame ir ne mės vieni, prasti darbininkai, kalti, bet ir mūsų pirmžengiai—intelligentai. Aš nepadyviju prasto darbininko. Bet jūs, pirmžengiai, ką darot! Griaujate savo gerus pradėtus darbus, kerštaujate, sunkinate savo ir kitų protą, rė-

kaunat ir pliovojate ant pagrindų (steičių)!.. Yra priežodis: «Kaip du pešasi, tai trečiam lengva abiejų kišenių apžinrēt». Argi neteip daro kapitalistai ir jų pasekėjai mums besiricijant?

Taigi, brangūs broliai ir sesutės! Pameskim su senais metais ir visus kerštavimus, jeigu norime but tikrais darbininkais, ir gelbėtojais nuvargintos žmonijos. Ne gana to, kad mes pasivadinau save socialistais, bet pasirodykim ir darbais, kad mes esam verti to vardo. Tankiai man teko patirt, kad daugelis draugų, susipykę viens su kitu draugu, tuojaus apleidžia kuopą podraug ir partiją ir visą darbininkų judėjimą; vadinas, keršija. Kad dagi but gana to! Ne, tuojaus griebiasi ardyt, kaip tik išmanydami, ir kenkt kitiems tame šventame darbe. Ar gali tokie save vadinties socialistais?.. Argi tas nereiškia, kad pas tokius nē kibirkštēlēs da nēra darbininkiškojo susipratimo?

Te išnyksta nedori kerštai iš mūsų tarpo! Dirbkim visi dėl visų ir kožnas dėl kiekvieno, o ateis ta valanda, kad sukils didelės bangos vargdienių, sutrīs skriaudikų tvirtynes ir užtekēs laisvės saulelė! Tik reikia mums susipratimo ir vie nybės.

Baigdamas rašyt, da syki atkartoju užkvietimą visų, Eastono apielinkēsē draugų (kviesta jau 2 N «Kovos») į mūsų rajono konferenciją, kuri atsibus 27 sausio. Perprašau draugus ir drauges už užsivilkimą su tuom dalyku. Tam buvo daugelis kliučių.

J. B. Jusaitis.

Atydai visos Liet. Soc. Part. Amerikoje.

BEABEJONĖS, visi partijos draugai yra patēmiję, kad nuo pat užsidėjimo LSPA. organo „Kovos“, ji buvo turtingesnē vardais aukautojų už visus kitus lietuviškus laikraščius. Per „Kovos“ redakciją yra veik daugias perėję revoliucijai pinigų negu per kokią kitą redakciją, ir, žinoma, sykiu su pinigais esti prisiunčiami ir vardai. Tas pridėjo mums, statėjams, daug darbo, kadaži dėl stokos vietos buvo statoma labai smulkiois raidēms. O kadaži zecerius buvo kaipi vienas, tai turēdavo dirbt daug daugias, kaip kiti zeceriai. Bet iš atžvilgio, kad tai buvo aukos dėl to dalyko, prie kurio mes visi visoms spēkoms stumiamēs, t.y. rovoliucijos, tai tą kentėjome be jokio skundimosi draugams.

Bet paskutiniu laiku pradėjo eit agitacija [labiaus, kaip mes ypatingai patyrēm, nuo Brooklyno draugų, — tas labai žymu, kur tik buvo rajonų konferencijos ir šie draugai dalyvavo jose, ten įvyko panašūs nutarimai], kad talpint „Kovoje“ vardus ir tų aukautojų, kurių aukos pasiūstos ne „Kovos“ redakcijon, bet kur kitur. Ir dėl to dalyko net referendumas tapo paduotas per Brooklyno 19-tą kuopą. Tą referendumą Centro Komitetas didžiuma balsų atmetē, bet jis dabar paduotas visai partijai. Bet kas ypatingiau, tai kad dar neperėjus referendumui, kuopos pradėjo siūst litanijas vardu, kad būtų patalpinta „Kovoje“; bet aukos nežinia kur bus nusiūstos.

Taigi, mes „Kovos“ zeceriai, nepripažindami principijališkai to dalyko už gerą mūsų partijai, iš atžvilgio, kad ne reklamaciija vardu mus pakelia susipratime, ir kad mūsų Partija [prie kurios

ir mes prigulim] uždėjo organą ne vardams visų Amerikos lietuvių pagarsint, bet skelbt socialistinio mokslą ir palaikyt ryšį tarp Amerikos lietuvių darbininkų, reikalaujame, kad vardai aukautojų be pinigų prisiūsti nebūtų garsinami. Nereik kraut viso darbo ant pečių tų, kurie jau ir teip vos bepaneša tą našta. Nereik mislyt, kad su padidiniu „Kovos“ tas darbas lengva padaryt, tai yra sustatyt ir sutalpint; pasididinus „Kovai“, pasididina ir darbas daugiau ne ant pusės, tuom tarpu-gi darbininkai beveik tie patis lieka. Smulkių raidžių darbas yra per pusę sunkesnis, ilgesnis ir brangesnis. Taigi partijos draugams, su padidiniu, pasididina džiaugsmas, o „Kovos“ darbininkams pasididino našta darbo, ant tų pačių nepastiprintų pečių. Tegul tą atlieka visi kiti lietuviški laikraščiai, kuriems teipgi tur būt brangi tėvynē lygiai kaip ir mums. Dalelę tada ir mes prisidēsme.

Įvykus-gi tam referendumui, mes reikalaujame padidinio algos arba padauginimo darbininkų. Ir teip mes dirbam veik visada nuo 6 v. iš ryto iki 6-ų vak. (retkarčiais prisieina ir naktų dirbt). Gauname vos po 9 dol. „Lietuvos“ statėjai gauna po 16.50. Didelis skirtumas! Nesitikim, kad partija norēs sunkint mums, kovodama prieš išnaudojimus.

Vardus, kurius padavē mus redakcija statyt, mes atidėjom į šalį; kol neįvyks referendumas ir kol neišpildyti bus mūsų reikalavimai, mes atsisakom juos statyt. Statysime tik tuos, su kuriais sykiu bus prisiūstos ir aukos.

Tikimēs, kad mūsų reikalavimą palaikys ir kitų liet. laikračių zeceriai.

Su meile visai Partijai ir socijališkai revoliucijai

„Kovos“ zeceriai *A. Bernotas,*
P. Jonaitis.

DARBININKO KRONIKA.

Iš Chicago gavom sekančią telegramą: „Statėjams „Kovos“. — Draugai: — jeigu būtų reikalavimas iš Chicago važiuoti statėjams į čionai, tai nevažiuokite, nes čionaitinėj „Lietuvos“ spauštuvėj iškilo statėjų streikas. Priežastis streiko pranešime vėliau. — Vardē „Lietuvos“ statėjų pasirašo J. Ilgudas“.

27 žmonēs padėjo galvą Pitsburge, 9 sausio, už Jones & Laughlin plieno kompaniją: plyšo pečius ir vienus iš darbininkų užmušē ant vietos, kitus nusviedē į sutarpytą geležį, tretį sudegē užsiliepsnojus drapanoms.

Netoli Strasburgo, Vokietijoje, 11 sausio užsidedē tulo anglo knygtaiso dirbtuvē, kur nuo ugnies paskiaus plyšo pintinē su celuloido diržais ir užmušē 16-ką mergaičių ir 4 vaikus. Pasirodē tyrinėjant, kad nebuvo įtaisytų išėigų. Taigi kapitalo siaubūnas, dėl pabrinkanto godumo, ir pasiēmē sau 20 žmogiškų aukų.

Drg. Grigaitis, LSDP. atstovas, kalbēs šiose vietose: 26 sausio Bridgeport'e, Conn.; 27 — Worcester, Mass. ir 3 vasario Hartford'e, Conn.

LAIŠKAI REDAKCIJON.

Garbi Redakcija!

Senai jau skaitau lietuviškus laikraščius Amerikoje, teipgi ir veik visus dabar išeinančius Lietuvoje. Tarpe Amerikos ir Lietuvos laikraščių matosi labai didelis skirtumas. Čionai vietinės žinios arba korespondencijos susideda vien tiktai iš reklamos: tas ir tas susimušė, ten ir ten pasigėrė, ten ir ten buvo vestuvės ir užmanė sudėt aukų, tokie ir tokie užmanytajai, tokie ir tokie buvo pritarėjai; užbaigia visuomet teip: kurie aukavo, tiems garbė; kurie ne — tiems panieka. Lietuvos gi laikraščių žinios visuomet gyvos, šviežios, visuomet nupiešia žmonių gyvenimą, jų krutėjimą, reikalus, kovą ir tt. Mūsų laikraščių žinias skaitant norisi miego, Lietuvos-gi laikraščius skaitant atgija dvase ir prabunda kilti jausmai.

Gal kaip kas pasakys, kad Amerikos žmonių kitokios sąlygos, kad čionai reikalinga reklama. Neteisybė! Aš matau amerikoniškus, vokiškus, lenkiškus, laikraščius, kuriuose nieko panašaus nėra, kaip pas mus — lietuvius.

Ar nevertėtų Amerikos lietuviškų laikraščių redaktoriams padaryt susivažiavimą, išdirbt tam tikras formulas publicistikos ir liautis sykį ant visados talpint panašias korespondencijas, kaip dabar daro? Korespondencijos privalo but atspindžiu draugijos gyvenimo, darbų jos, o ne amžinai vie-

nodu atkartojimu beprasminių reklamų. Vienas-kitas redaktorius to nepadarys; reikėtų visiems susitart, išleisti tam tikrus lapus, kur būtų nurodoma mažai mokantiems rašto korespondentams: kas korespondencijoms tinka, kas ne; ant kokių reikalų daugiau atydos turėtų but kreipiama, kokių išsireiškimų vengiama ir tt.

Ar šiaip, ar teip, — tokiems progresyviškiems laikraščiams, kaip «Kova», «Vienybė», «Lietuva» ir kt., visai negalima toliau tokių korespondencijų kenst: jos skriaudžia skaitytojus, už jų pinigų suteikia nė šį, nė tą. Kada aš pažvelgiu į mūsų laikraščių korespondencijas, tai mano dušioje pakyla didžiausias protestas.

J. Krekzdunaitis.

KRASOS DĖZUTĖ.

Dr. J.T. Želvienė ir „Čarterio Komisija“. — Dėlei tekniškų kliūčių Tamistų pranešimas da netilpo šiame Nr-e.

Draugams. — Dangelis korespondencijų neatsakytą. Nesupykite, draugai: labai nėra laiko; ir šitame Nr-e „Kovos“ per tai visai mažai žinių iš kitur. Baigiame vest viską į tvarką.

Drgg. F. Bagočius, F. ir Filius Agricola. — Jūsų raštelius gavom. Sunaudosime. Ačiu ir kviečiam prie sądarbiavimo toliau.

Drg. J. Endziulini. — „Lietuvių siundytojai“ tilps sekančiame N.

APGARSINIMAI.

L.S.P.A. finansų apyskaitos.

Įplaukimai:

Mėnesinių: So. Boston, Mass. 2.65.* Hazleton, Pa. M.Merkevicius, J.Kirtiklis, K.Stankevyčius — po 40c. Hartford, Ct. 3.20. A.Sadaitis Harrisburg, Ill. 1.00. New York, N.Y. 2.80. *Prenumeratos:* A.B. (Rusijoje) 1.50. J.K. (Lietuvoje) 2.00. J.Andriukaitis, Brooklyn, N.Y., C. Majauckas, Himrod, Ill., A.Pelles, New London, Conn., A.Šumauckas, Troy, Ill., M.Ročkus, Girard, Ill., J.Krapovickis, Lewiston, Me. — po 2.00. F.Žakas, Himrod, Ill., M.Matišaukas, Cambridgep. Mass. — po 1.50. F.J. (Lietuvoje), J.Dumbris, Himrod, Ill., M.Selvestras, Bloomfield, N.J., F.Naujokas, Škotijoje — po 1.00. J.Šlekaitis, Phil. Pa. 75c. 4-ta LSDP. kp Škotijoje 2.15.* V.Mačys, Hazleton, Pa. 1.00; J.Rapalavyčius, Harrisburg, Ill. 2.00; J.Kugis ir J.Kaškis, Brighton, Mass. — po 2.00. Apgarsinimai 50c. Pavieni „K.“ NN 30c. Viso 44.05. Buvo 15.60. Viso 59.65

Išleidimai:

Redakcijos reikalai 1.05. Tekniška „K“ dalis: (Išsiunt. 1.90. Kliše 1.10. Popiera vyniot ir adrisams 3.53. Sustatymas 18.00. Nuvežiojimai spaustuvėn ir krason 2.10. Važinėjimai 64c. Literatūra 88c. Viso 29.20
Iėjo 59.65
Išėjo 29.20
Lieką 30.45

„Kaunos“ Fondan:

Springfield, Ill. A.Klembauskas 50c. I.Klembauskas, K.La-gūnas — po 25c. Viso 1.00
Worcester, Mass. nuo baliaus 6 spalnio 5.80. Susirinkime 5 sausio sudėjo draugai: T.Rubikas, J.Grinius, J.Rudnickas, J.Tumosa, F.Matulaitis — po 1.00. V.Narijauckas, J.Ksairaitis, V.Rudnickas, J.Juška, J.Baltusis, S.Bakanaukas — po 50c. Viso (išėmus 10c. pers.) 13.70
J.Kugis, Brighton, Mass. 1.00
Buvo 280.58 Viso labo 296.28

Literatūros fondan:

Pittsburgo draugai 2.35. J.Krapovickis, Lewiston, Me. 1.00
Buvo 1.00 Viso 4.35.
LSPA. Centro Išdinininkas

T Andziulitienė.

AUKOS.

Revoliucijos reikalams:

Worcester, Mass. krikštynose pas J.Kauną: V.Buda, M.Budienė, A.Bunikis, V.Sipavyčius — po 1.00. V.Ginkus 50c. A.Žemaitienė, A.Bernotienė, Keistutis Kaunas, J.Kaunas, K.Žemaitis, N.Babonienė, V.Babonas — po 25c. Viso 6.25
Lost Creek, Pa.: J.Puziauckas 1.00. J.Skystimas 50c. J.Kalvaitis, M.Stepulaitis, F.Puziauckas — po 25c. Viso 2.25
Springfield, Ill. surinkta draugų J.Klembaucko ir J.Baltusašio: J.Lindzius, D.Budvietis, J.Bačiūška — po 1.00. L.Jonikas, J.Jonikas, A.Poderis, D.Vanagas, D.Klumbys, J.Puzas, A.Mateika, J.Paplauckas, J.Kuzas, J.Dugas, A.Anilionis, S.Svirplys, K.Lagunas, J.Akivaraukas, O.Stonkienė, J.Buška, O.Buškienė, V.Černiauckas, J.Dzilenis — po 50c. K.Stočkus, S.Gudauckas, M.Bokevicius, K.Daubaras, J.Ozelis, J.Daukevyčius, B.Kništautas, J.Višniauckas, J.Petrikis, J.Martinavyčius, A.Maurickas, A.Klembauckas, J.Žulius, J.Lenksminas, M.Baranaukas, J.Kriščiūnas, A.Bendoraitis, V.Gybas, T.Kuzas K.Limanukas, J.Vaskelis, J.Černius — 25c. V.Ancis 30c. M.Linkaitienė 20c. A.Mikutis, N.Šiškutis, K.Šiškutė, J.Kliuč-

niukas — po 15c. Viso 19.10. Surinkta draugų J.Molį ir J.Jančių: A.Josutis, A.Pinckas, J.Čknauckas, A.Tverjanas — po 1.00. A.Arlickas, F.Gauronckis, E.Jurevyčius, F.Vaišnoras, M.Meškauckis, A.Vaitkus, J.Kojelis — po 50c. K.Vitkus, A.Sugentas, K.Jutinkas — po 25c. Viso 8.25. Surinkta J.Brundzos ir Senkeviciaus: V.Teiferis 50c. J.Teiferis, K.Juraitis, V.Ratušinskas, J.Karaška, K.Rutkauckas — po 25c. Sur. S.Katkeviciaus ir J.Žvingilo: A.Marcinkus 1.00. J.Vanagas 50c. K.Gedeminas 25c. Suaukauta paskutinę metų dieną: M.Baranaukas, A.Klembauckas, T.Galinis — 50c. J.Marijonaitis, J.Liaukšmanta, V.Černiauckas, Malvina Klembauckienė, J.Žvingila, K.Šiška, Agota Gavenienė — po 25c. P.Klembauckas 1.00. P.Puišis 5c. Viso 4.55. Viso labo 35.23
Buvo 840.60
Viso labo 884.33

Wilkes Barre prakalbos.

Tris Wilkes Barre'ly lietuvių draugijos: „S.9-toji k.“, „D.L.K.A.“ ir „K.A.“ rengia prakalbas atminimui atsitikimų istorijoj Rosijos darbininkų, — 22 d. sausio, 1905 m.

Prakalbos bus laikomos nedėlidienje sausio 27 d. š.m., 7½ val. vakare, salėje ant „Public Square“, kur kitados gyveno Dainys. Visua kviečia KOMITETAS.

Prakalbos, dainos ir deklamacijos!

Worcester, Mass. LSPA. kuopa parengia 27 sausio, Beaver salėje 9 Bartlet St. Prasiidės 2 val. po pietų. Kalbės LSDP. atstovas drg. Grigaitis. KOMITETAS.

Pajieszkvojimai.

Pajieskau draugės lietuvaiteš apsiavedimui, kad būtų protaujanti mergina, apie darbininkų ir tautos padėjimą; mislijanti rast sau vaikina, malonės atsisaukt ant adriso:

T. Draugas,

P.O. General Delivery, Springfield, Ill.

„Kova“

Išleina kas pėtnyčią. Prenumerata į visas dalis svieto:
metams \$ 2.00
pusmečiui \$ 1.00

Apgarsinimų prekė:
sykį collis 50c.; collis per mėnesį, 1.00; collis per metus, 10.00.
Siunčiant raštus, plnigus ir visokiuose redakcijos reikaluose susirašant, reikia adrisuot:

„KOVA“

1418 So. 2-nd Str., PHILADELPHIA, PA.

„KOVA“ The Lithuanian Weekly, published every Friday, by J.O. Shirvydas, 1418 So. 2-nd Str. Phila. Pa.
Subscription rates:
One year in all parts of the world, 2.00;
Six months " " " " " " 1.00
Advertisement rates on application.

Lietuviu Gydytojas

A.L. Graičūnas, Ph. G.M.D.

3202 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Lietuviai, nesiduokit sėve apgadinėt visokiems profesoriams, specialistams ir šundaktariams, pas kuriuos tik plnigus sukisate, o sveikatos ir teisingos rodos negaunate. Jei sergi kokia liga, eik pas Dr. A.L. Graičūną, jis duos tau teisingą rodą **DYKAI** ir pasakys, ar galima išgydyti ir kaip ilgai gydymas trauksis. Dr. A.L. Graičūnas nesuvadžio nei vieno ligonio ir iš pirmo pamatymo pamatymo pasako, ar ligonis išgydomas, ar ne.

Gydo visokias ligas: vyriskas, moteriskas ir vaikų ligas. Neišteklingus gydo ir reikalui parėjus operacija padaro **DYKAI** nuo 8 iki 9 val. ryto kas dien. Valandos prieš mimo ligonių kasdien ir nedėlioms: Nuo 8 iki 10 val. ryto; nuo 12 iki 1 val. po pietų ir nuo 6 iki 10 val. vakare. [49-4]

Shepherd's APTIEKA

N.E. kampas 2 ros ir Dickinson Str.,
Philadelphia, Pa.

Ant 17 Akmenu
Railroad Laikrodėlis

Patentuotas reguliatorius, ausuke užsukamas ir nustatomas, vyriskas ar moteriskas, 18 K auksuotas, dvigubi „Hunting“ lukštai, gražiai iškvietkuotas. Tikrai gerai rodė. Yra vi-

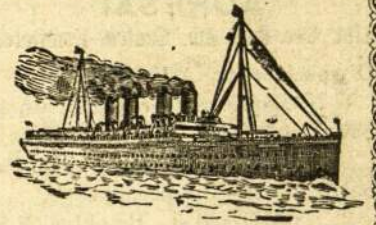
ur vartoj mas geležinkelio tarnų, kaip geriausiai laikantis; gvar antuova ant 25 m

Šį laikrodėlį pasiūšime C.D.O. ant kiekvieno adreso, su pavėljimu išegzaminuoti. Jeigu bus toks kaip rašoma, užsimokėk expresul \$ 5.75 ir atvežimo kaštus ir pasiimk laikrodėlį, jei ne, nemokėk nė vieno cento. Atmink, kad už tokį pat laikrodėlį kitur mokėsi \$ 25.00. Prie laikrodėlio dar pridėdam 11K auksuotą labai gražų lencidgėlį su kompasu dykai.

EXCELSIOR WATCH CO.,
902 Central Bank Bg, Chicago.

M. Rosenbaum,

SENIAUSIA LIETUVIŠKA BANKA
Philadelphijoje, Pa.
PARDUODA LAIVAKORTES
ant geriausių linijų laivų.

Išmaino pinigus ir išsiunčia po gvarancija į visas šalis svieto. Atlieka tą greitai, atvangiai ir pigiai.

Agentura geležinkeliu tikietu

Parduodame geležinkelių tikietus į visus miestus Jungtinių Valstijų.
605 South 3-čia gatvė, Philadelphia, Pa.

Atkreipiu atydą savo draugų ir vientaučių lietuvių, kad mes apturėjome dabar didžiausį pasirinkimą

Drapanu, Skrybeliu ir Czeveryku.
DIDŽIAUSIA ŠAKROVA OVERKOČIŲ VISOKIOSE PREKĖSE
NAUJAUSIOS ŽIEMINĖS MADOS.

Viską tą parduodam labai prieinamoj prekėj.

Prosinam vienus metus UŽ DYKAI!

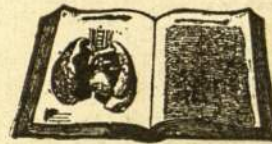
L.Freedman & Son.

VIENA PREKE
Drapanu, Skrybeliu ir Czeveryku.
Kampas South ir 4-tos.

EXTRA!

nauja didele

daktariška

EXTRA!

lietuvišką

KNYGĄ

VADOVAS IN SVEIKATA.

Trečiu kart atspaudinta ir vel 50 tukstančiu egzemplioru. Parašyta Profesoriaus Dr. E. C. Collins M. D. trečias atspaudinimas, su daug nauju pridedimu ir pnuatesniu paaiškinimu, apie visokias ligas ir kaip buti sveiku ir laimingu, — pripildita per: DIREKTORIŲ Dr. COLLINS MEDICAL INSTITUTO.

Toj naujoj knygoj — teipat yra daug koleravotu paveikslu, perstant visas paslaptis subdavojią žmogaus kuno ir orgaus vidurines sistemas; teipat ir kudiki motinos viduriuose nuo minutos prasidėjimo iki užginimo, vienuolika permannose ir augimą viduriuose. Toj knygoj yra daug slapybiu atidėginimo labai akvyu žiniu, apie lytiską susinesimą; apie ką dar iki šiol nieks taip aiškiai ir atvrai, neatidenge ir nepaaiškino lietuviškai.

Tą Didėj Naujoji knyga „VADOVAS IN SVEIKATA“ nors kasuoja 45 cen. bet kuris atsius 10 cen. stāpoms už prisiuntimo kaštus ir savo adresą, tai ji, bus prisiusta kōznam; kaip vyrams taip moterims, sveikiems ir sergantiems, visiems yra labai naudinga, tą knyga. Kas ją perskaitys (kurie yra didumo per 200 dideliu lapu) ne tik mokes kaip buti sveiku ir laimingu, bet ir daktariškai moksliskai apsišvies. Tie ką jau dabar serga o nori buti sveikais, bet be geru Daktaru ir vaistu negali būti išgyditi, — tai Dr. E. C. Collins Medical Institute, apart paties Profesoriaus yra daktarai Specialistai ant kožnos ligos ir geriausi išrasti vaistai Instituta Laborijol; su kuriais nieks negali susilyginti ir aprašant ligą per gramotą arba atėjus in Ofisa, kokio vardo liga nebutu, tampa be apsirikimo išgyditi, jeigu liga yra dar išgydoma kaip vyrai taip ir moteris. Atejas in Ofisa arba rašant tik lietuviškai geriause išreikšt savo jausmus ir nesveikuma. — Vaistus išsiunčia per Expressa. in visas dalis Amerikos Suvienytu Valstiju, Canada, Mexica, Europa ir kitas dalis pasaulės. Rašant adresuok:

Dr. E. C. Collins Medical Institute,

140 W. 34th St.,

(netoli Broadway)

New York, N. Y.

Ofiso Adinos: nuo 10:15 ryto iki 5 po piet, Šventoms dienoms nuo 10 iki 1 po p, ir vakarais: Utarike, Seredo, Ketverge ir Petnyčioj nuo 7 iki 8 adina.